

Brassói Lapok

XL. évfolyam
210 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szombat

1934. évi szeptember 15

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lei. Brassóban 70 lei. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lei. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lei. — **A külföldre:** negyedévre 300 lei, félre 600 lei, egész évre 1200 lei. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lei, páros (bal) szövegoldalon 6 lei, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lei négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK KOLOZSVÁRT!

Vígasszul

Vonat, autó, de repülő is csupa államférfiut szállít. Soha ez a gyakran szinte neurasténias ide-oda utazgatás fővárostól fővárosig, fővárosból fővárosba mint most. Diplomáciai menetrend. A sok európai miniszterelnök, külügyminiszter, de igen gyakran államfő is állandóan befutott mozdonyal dolgozik, indulásra kész turakocsival, nagy szekrénybőröndökkel. Legtöbbször persze úgy utazik, hogy nem is látja a világot, amelyet kormányoz, a városból, ahová érkezik, éppen csak a pályaudvart és azt a zöldasztalt, amely mellé leül tárgyalni. Zöldasztaltól zöldasztalig.

Szó se róla... A békében is voltak uralkodói találkozók. De ez a kivétel volt, az ünnepnap, a pirosbetűs dátum, a nyomatékos és aláhúzott történelem, nem pedig mint most a hétköznap. Ma? Szinte nincs nap diplomáciai utazás, fogadtatás, ebéd, felkösztöntő, komüniké nélkül. Utazási lázban ég a himzett frakk világa. Miért? Mit keresnek ezek az emberek? Megmondjuk. Ezek az emberek a békét keresik, egy kicsik agyonkeresik, egy kicsit utkezesik és talán éppen ezért nem találják meg. Husz éves zürzavarban a világ önmagát hajszolja, ez a sok ide-oda való száguldozás, ez a nagy motorikus mozgalom nem más, mint fizikai kivetítődése egy nagy-nagy belső lelki nyugtalanságnak. Azért utaznak olyan sokat, mert nem találják helyüket otthon. A térben utaznak, de tulajdonképpen az időben szeretnének utazni. Vissza a békemultba, vagy előre a jövő békéjébe. Most ez van.

És az egész diplomáciai világjárás mögött? Keresik a békét. De mi úgy érezzük, a békéből nem csak azt, amit közönségesen békének hívnak és amelyre, ha az alpári képzelet gondol, beéri azzal, hogy elképzelje a leggyerekes nyugtságának egy statikus állapotát. Hát nem! Béke az nemcsak szó, négy betűből, két szótagból egy szó, a béke morális állapot is, a nagy háború előtti utolsó békeszakasz kulturális történelmi korszak is volt, tele munkával, építéssel, kenyérral, zenével, feltalálásokkal, iróbalommal és főként, főként, főként szabadsággal. Az a huszadikba belenyúlt tizenkilencedik évszázad volt, a nagy francia forradalom hagyatékában az emberiségnek ez a nagy évszázada parlamentarizmussal, alkotmánnyal, szabad sajtóval, demokráciával, független gondolatokkal, lelkiismereti szabadsággal, virágzó városokkal, békés falvakkal, a test, a lélek az ember, a szó, a gondolat szabadságával. A felszabadult erők és a felszabadító gondolat ezáda volt ez, a nagy és oly pompásan zaboltatott termékenység, a rotációs papír és a szappané. Ez a kultúra évszázada volt. Azóta?

A háború tízmillió halottal végződött és a mit itt hagyott, az élet maga is halott élet. A háború eszméi zürzavart hagyott maga után. És azután itt hagyott tótágra állított társadalmakat. Itt hagyott gazdasági költőiséget, hadi szigorintézkedéseket, guzbakított embereket, meghurkolt termelést, vezetést és feleségességést, egyformán vesztett embereket, besztört lelkeket, darabokra szaggatott idegeket, pszichózisba menekedett agyvelőket. Kósz és zürzavart. És ebben a zürzavarban, amelyből sosem alakulhat egészséges, tiszta, szerkezeti emberek, akik számára a béke boldog rendjében legfőbb ha egy vicinális álomba juthatott volna, valahol egy sörházi szék, jó vastag névtelenség, a homályban való örök elvesztettség, de akik így csodálatosan tudtak korrespondálni ezekkel a mai időkkel, megnyergelték azokat és fölbiuk kerekedtek. Fölbiuk kerekedtek olyan módszerekkel, amelyek sejtellen vakmerősége és nyers brutalitása azejtött elképzelhetetlen lett volna. Jöttek, nem láttak semmit és legyőztek mindenkit. Jöttek és átírt törvényeket megszüntettek, jó szokásokat, amelyekben századok morális értéke, kulturális hagyománya, érzelmi szépsége és tapasztalati ereje, máról holnapra be-

Döntött a minisztertanács

Bukarestben, Kolozsváron, Nagyváradon, Temesváron, Csernovicban, Kisenevben, Galacon és Jaşiban újabb 6 hónapra meghosszabbították az ostromállapotot

Az új dekrétum hatálya 1935 március 15-én jár le

A nemzeti-parasztpárt végrehajtóbizottsága hivatalos közleményt adott ki végzett munkájáról

Bukarest, szeptember 14.

Ma délelőtt Tatarescu elnöklete alatt minisztertanács volt, amelyen végleges formába öntötték a kivételes intézkedéseket meghosszabbító királyi dekrétumot. Inculcét belügy- és Antonescu igazságügyminiszter előterjesztése után a minisztertanács elhatározta, hogy a most érvényét veszítő dekrétum rendelkezéseit módosítva, csak a következő városokban tartja fenn az ostromállapotot: Bukarest, Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Csernovic, Kisenev, Galac, Jasi és a Prahova-völgy.

Az új dekrétum hatálya 1935. március 15-én jár le. Az ostromállapotból következően ezekben a városokban a cenzura is működni fog.

GOGÁEK MEGFUJTAK A HARCI RIADOT

Goga Oktavián tegnap este Kolozsvárra érkezett. Ma délelőtt pártja erdélyi vezető embe- bereivel tanácskozást tartott, amelyen elhatározták, hogy

a nemzeti agrárpárt még a parlament megnyitása előtt Kolozsváron országos jellegű nagygyűlést tart.

A régóta hallgató Goga ezalkalommal szá-

dékszik kiállni a nyilvánosság elé azokkal a politikai elképzelésekkel, melyektől, a párt hivatalos lapjának hangjából ítélve, nem sok jót várhatnak az ország kisebbségi népei.

Averescu marsall kissingeni kuráját befejezve, egy osztrák személyszállító gőzösn hazaérkezett Turnu-Szeverinbe, ahol számos barátja várta.

A néppárt vezére e hó 15-én Nagyszebenbe utazik, ahol Bucsan Konstantin, a párt erdélyi tartományi elnöke, diszvacsorával egybekötött népgyűlést rendez a marsall tiszteletére. Averescu nagyszebeni beszédét politikai körökben nagy érdeklődéssel várják.

A megyei tagozatoknak föl kell oszlatniuk a nemzeti-parasztpárt illegális alakulatait

Ha hinri lehet a pártvezetőség hivatalos nyilatkozatainak, úgy Maniu és Vajda kibakulását megtörténtnek kell tekintenünk. A lelkekbe természetesen nem láthat senki. De nem is akarunk a dolgok részleteibe hatolni, kákán csomót keresni, jelentéktelen részleteket döntő fontosságú tényezőkké fujni fel, a hogyan jelenleg egyes pártlapok teszik. Nekünk, kisebbségnek, akik Erdélyben élünk, örövendünk kell azon, hogy a nemzeti-parasztpártban helyreállt a béke. Az újból

egységessé összeforrott párttól azonban elvárjuk, hogy

most, ereje tudatában, komolyan lásson hozzá azoknak a problémáknak a megoldásához, melyekről eddig csak szép szavakat hallottunk, anélkül, hogy a gyakorlatban is tapasztaltuk volna a jóindulat megnyilatkozását.

Hajlandók vagyunk elhinni, hogy a nemzeti-parasztpárt a belső harcok következtében nem teljesíthette igazi hivatását, most azonban, a

nagy kibékülés után, annál inkább éreznie kell irányunkban vállalt kötelezettségeinek súlyát. Mert számunkra csak akkor van értelme ennek a békének,

ha felénk is a barátság és a kiengesztelődés formájában jelentkezik.

Az éjszakai ülés végén a végrehajtóbizottság a következő kommunikét adta ki a sajtó részére:

1. A végrehajtóbizottság tudomásul veszi a tanulmányi bizottság által beterjesztett javas-

szüntettek. Parancsuralom. Teóriákat ott vetétek, ahol a legolcsóbban kapták, viszont igen drágán fogadtatták el mindenkiel, aki kezük és öklük ügyébe esett. Romantika, misztikum, új középkor a repülő és a rádió korában, paradoxálisan megbomlott és megzavart világ. Korlátlan beleavatkozás emberek életébe. Fizikai erővel vagy patétikus szuggeszióval lenyűgözött tömegek és az egész fölött az az állandósult válsághangulat, amiből ez az új világlép lett és ami nélkül, ugylátszik, folytatódni sehogy sem tud. Felborult élet, felborult elméletek, tántorgó tömegek, megrokkant termelés, elrekesztett forgalom, munkanélküliség serege és megrikkult kenyér. És ami talán a legnagyobb baj: a tényeknek egy olyan elkendőzése, amire korábbi rendszerek nem mutattak példát. A kísérletről kísérletre való bukdácsolások közt az új időknek ezek az új férfiai nemcsak tisztánlátásukat vesztették el (ami különben minden fanatikus ember sorsa), hanem öszinteségüket is.

Hát igen. Ezek a rendszerek és ezek az alakulatok azok, amelyek patológikus nyugtalanságba borították a világot. Ezek az emberek mintha önmaguktól akarnának szabadulni, árnyékként tulajdonmagukat hajszolják holdfényes Walpurgis-éjszakákra és a nyugtalanság, amit támasztottak, de ez is oly természetes, átragad másokra is, más kulturális területekre,

értjük: azokra az államokra és azokra a társadalmakra is, amelyek igyekeztek egy gazdaságilag felborult világban is a béke, az egyéni- és a közszabadságok, az egyéniség és a személyiség, a szabad munka és a szabad fellésség, a szabad test és a szabad lélek élet-törvényei szerint élni. Ezért ez a nagy cikázás ma Európaszerte.

Minden hajszra fáradsággal végződik. Egészen biztos, hogy az emberiség bele fog láradni történelmének ebbe az oly küzdelmes, de az érdekes események automatikus megisméllődésének szinte érdektelen fejezetébe. Fog jönni a nagy kiábrándultság.

Ez a roppant kulturális örökség, amiben a mai emberiség él, a készen levő és öröklőn működő technikai vívmányok, nem fognak engedni pillanatnyi megállást sem és az emberiség álmos-ölmos fáradság helyett új élettel és új, egészséges lendülettel fog szabadulni mostani patológikus hajszájából. Rend lesz és a rendben alkotmányos mozgási szabadság. Test, lélek, elme, szó, meggyőződés, irás szabadsága. Hitünk, hogy az emberiség egy új nagy szabadságkorszak előtt áll, amelynek boldog diadalában majd egyszerűen meg sem fogja érteni, hogyan lehetett az, ami most van, ez a sok igazságtalanság, népi, társadalmi és emberi igazságtalanság, ez a töminte-

len brutalitás, ezek a hihetetlen elméletek és lehetetlen módszerek, ez az egész öngyilkos összevisszaság, a mai világnak ez a kusza ábrája, amelyben azonban a legszomorúbb az, hogy tulajdonképpen hü fotografikus felvétel. Nem fogják megérteni, hogyan élhettek így. A tizenkilencedik század uszályában így, ennyire középkoriban és az újkor törvényein kívül, megtagadva és megcsufolva századokat és benne eredményeket, sikereket és férfiakat, amik és akik javát és színét jelentették történelemnek, fejlődésnek és haladásnak. Jönni fog egy jobb kor... Megyünk új, szomorúbb időknek elibe. Jön a szabadság arany évszázada. Mentől súlyosabb inzultus érte, mentől mélyebb sebet vágta bele, annál hatalmasabb erővel fog talpraszólkenni ember és történelem. A világ megbolondulhatott, de végkép el nem vesztethet. Győzni fog a halhatatlan élet és győzni fog a halhatatlan ész. Emberben a halhatatlan lélek, teremtesben a halhatatlan, a prometheusi tűz.

✱

Vígasszul csak ezt küldhetjük a névelemzés áldozatainak, a nyelvvizsgálatoknak és mindazoknak, akik még sorra kerülhetnek.

Nem késheik sokáig, egyszer diadala jut ismét a halhatatlan ész, amelyet az egész világon detronizáltak.

Önbortváltozóknak fontos!

Egy egész egyszerű módszerrel lényegesen megkönnyítheti a bortváltozást. 2 perccel a szappanozás előtt egy kis Nivea-cremet dörzsöljünk a bőre. A hatás meglepő lesz. A bortvakésnek könnyű dolga van és játszva siklik a borostás arcon. Nem érez égést és feszülést a bőrön. Még bortváltozás után sem lesz bőre vörös és felvakart. Vigyázzon, óvja bőrét és tegye kellemessé a bortváltozást Nivea-crem használatával.

BEIERSDORF & CO. S. A. R. L. BRASOV, Strada Juliu Maniu 39

Nivea-Creme: dobozokban á Lei 16.—, 34.—, 72.—, tubusokban á Lei 30.—, 45.—

latokat. Az új pártprogram letárgyalása és megszavazása végett november első napjaiban országos kongresszust hív össze.

2. Magáévá teszi a párt elnökének a kormányzati módszerekről vallott nézeteit, helyesli eddig követett taktikáját, a jövőre nézve pedig osztatlan bizalmáról biztosítja őt.

3. A párt egységes magatartása tekintetében jóváhagyja az állandó bizottság eddig hozott határozatait, taktikai, eszmei és programbeli kérdésekben a döntés jogát az országos nagygyűlésre, a központi végrehajtóbizottságra és az állandó bizottságra ruházza, a tartományi szervezeteket pedig illetékesnek jelenti ki a fegyelmi és a szervezési kérdésekben való alapszabályszerű eljárásra. Ki-

mondja továbbá, hogy

a szervezeti szabályok keretein kívül nem létezhetnek a párt kebelében politikai alakulatok, párttagok azokban nem vehetnek részt. A megyei tagozatoknak föl kell oszlatniuk az ilyen csoportokat.

4. Jóváhagyja az alapszabályoknak a végrehajtóbizottság kibővítésére vonatkozó módosítását.

5. Megállapítja, hogy az ország gazdasági helyzete hovatovább súlyosabbá válik, anélkül, hogy a kormány képes lenne a helyzet díktálta egyszerű és határozott megoldásokkal gátat vetni ennek a folyamatnak.

6. A központi végrehajtóbizottság mélyen elítéli a Maniu Gyula ellen indított

rágalomhadjáratot. Megállapítja, hogy Maniu, Erdély egyesülésének eszméi vezére és végrehajtója, az ország volt miniszterelnöke, akinek élete az önzetlen hazafiasságnak és az erkölcsnek legszebb példaképét nyújtja, széleskörű gondossággal járt el az ország felfegyverzése ügyében.

A bizottság elvárja, hogy a vizsgálatot a legnagyobb tárgyilagossággal vezessék le és igéri, hogy a legnagyobb szigorral fog eljárni azok ellen a párttagok ellen, akiket bűnsőknek talál.

Végül jóváhagyja a Maniu, Vajda és Mi-ronescu-kormányok ténykedéseit.

POP CSICSÓNAK SZOBROT ALLITANAK

Az ílés bezárása előtt Tilea volt miniszterelnökségi alminiszter javasolja, hogy a párt fiatalosága

Pop Csicsó István emléket szoborban örökítse meg. A bizottság határozattal emeli Tilea javaslatát.

Az éjszakai ülésen Vajda csak néhány percre jelent meg. Feltűnően sápadt volt, rosszullétről panaszkodott és távozott.

A „kibékülés” megünneplésére az Enescu-teremben díszvacsorát rendeztek. Vajda rosszulléte miatt nem jelenhetett meg, de ott volt Tilea, Voicu Nitescu és a többi „vajdista”. A vacsorán résztvevő Maniu, Mihalache és Lupu dr. Beszéd nem hangzott el.

Még hosszú ideig eltarthat az amerikai sztrájk

Sortüzek, támadások és ellentámadások sorozata

New York, szeptember 14.

Miután az Egyesült Államok munkaadóinak makacs magatartása miatt, a törvényi jelentőségű szövetségi sztrájk vezetősége minden felelősséget elhárított magáról, a munkások és munkaadók egyelőre áthidalhatatlannak látszó ellentétei egyre véresebb fejleményekbe bonyolódnak.

Gormann, a sztrájkbizottság elnöke, aki az utolsó pillanatig a sztrájk békés elintézésére törekedett, kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a textil-munkásság most már végérvényesen folytatja a harcot. A munkásság — mondotta Gormann —, a maga részéről mindent megtett a sztrájk békés elintézésére. Szerdán este azonban a második, meghosszabbított terminus is lejárt, amelyet a közvetítő bizottság a tárgyalások felvételére a munkaadóknak felajánlott. A helyzetből ítélve Gormann lehetségesnek tartja, hogy a véres sztrájk még egy hónapig is elhúzódhatik.

ZAVARGASOK — SORTÜZ

A Rhode-islandi Saylesvilleben tegnap még vehemensebb erővel folytatódott a zavargások. A sztrájkoló munkásoknak mintegy 3000 főnyi tömege megrohmozott egy hatalmas gyárüzemet, amelynek védelmére a gyárosok a nemzetőrségnek nevezett katonaságot vezényelték ki. A végsőleg elszánt munkástömegek elkeseredett rohamát

a katonaság a legkíméletlenebb gépfegyversortűzzel fogadta.

A KATONASÁG GÉPFEGYVEREIT A TÁMADÓK ELSŐ SORÁIT A SZÓ SZOROS ÉRTELMEBEN LEKASZÁLTA

A sortűz után a karhatalom emberei ellentámadásba mentek át és puskatűzzel, majd könnygásként és hánytatógázbombákkal verték szét a tömeget.

Ennek a csatának a munkások részéről 18 halott és 142 sebesült áldozata volt. A karhatalom embereiből 18 ember sebesült meg.

Saylesville-ben a vérrel elfojtott ostrom után

a gyárak környékét gépfegyveres osztagok őrzik,

mert az utcákon állandóan hatalmas munkástömegek hullámanak fel és alá. A saylesville-i munkásság az utolsó távirati jelentés szerint újabb támadásba ment át. Egész éjszaka álltak a harcok a többezerfős sztrájkoló és a gyárakat védő karhatalom között. Az éjszakai harcok folyamán a gyárakat védő katonaság a közelharcoknak, az eddigi jelentések szerint két ízben is adott le sortűzet a munkásságra, két halottja és három súlyos sebesültje van.

A saylesville-i harcokkal kapcsolatban Gormann dr. felhívást intézett Amerika farcoló dolgozóihoz, hogy tartsanak ki mindenütt a végtelenségig, még a legkeményebb megpróbáltatások ellenére is.

BRISTOLBAN

Szerdán egész nap tartottak a harcok a munkásság és a karhatalom között. Részletek hiányoznak. A küzdelem valószínűleg éjszaka is folytatódott.

MINDENKIT LELŐN!

Jellemző a rendkívül elmérgesedett, mindkét oldalon ellenséges hangulatra az a nyilatkozat, amelyet Deaning ezredes, a rendfenntartásra kivezényelt katonai alakulatok parancsnoka adott tegnap.

— A katonaság már eleget szenvedett, — mondotta katonás rövidséggel az ezredes. — Parancsot adtam arra, hogy mindenkit könnyörtelenül löjjenek le, aki a karhatalom utasításait és parancsait nem tartja be!

Deaning ezredes nyilatkozatára Gormann hasonló erejű nyilatkozattal felelt.

SZTRÁJKOLÓK ÉS SZTRÁJKTÖRÖK

New-Englandban a sztrájkolóok száma a 158 ezret is meghaladja. A dolgozó munkások száma 70 ezer. Észak- és Dél-Karolinában a

dolgozó munkások száma 280 ezer, míg a sztrájkolóok száma 390 ezer. A 107 ezernyi munkanélkülit, mint a sztrájkolóok fegyvertárait lehet elkönyvelni.

A mindenfelé egyre hevesebben kitörő harcok okai főleg abban vannak, hogy a sztrájkoló a dolgozó sztrájkotörök le akarják törni.

A sztrájkoló munkásokat különösen az állítja súlyos megpróbáltatások elé, hogy a szakszervezetek pénztárai, melyek 500 ezer embert támogatnak, kifogyóban vannak.

Roosevelt elnök, aki az eseményekkel szemben teljesen tehetetlen, értekezletet hívott egybe a polgárháborús jellegű textilsztrájk eseményeinek megvizsgálására.

A vizsgálat eredménye szerint:

Nem kolera, hanem lépfene pusztított a konstancai táborban

Konstanca, szeptember 14.

A Mamaia mellett táborozó tüzérezred halottainak bélrészeiből készült preparátumot a bukaresti egyetem laboratóriuma mikroszkópiailag megvizsgálta és a következtetést állapította meg:

Az áldozatok beleiben lépfene kórokozói találhatók.

A tömeges mérgezés lépfenés állatok hu-

sától származik. Intézkedés történt a többi betegek azonnali beoltására a megfelelő oltóanyaggal.

Costinescu egészségügyi miniszter, aki személyesen megjelent Konstancaiban és meglátogatta a betegeket, utasította az illetékes hatóságokat annak kivizsgálására, hogy miképpen kaphattak a katonák a lépfenés állatok húsból.

Egy nyolc és egy hárommillió nyeremény az osztálysorsjáték mai húzásán

Bukarest, szeptember 14.

Az állami osztálysorsjáték mai húzásán 8 millió lejt nyert az 59218, 3 millió lejt a 35551 számú sorsjegy.

20 ezer lejt: 70371. 60 ezer lejt: 67148,

59857. 40 ezer lejt: 79529, 7087, 22975. 20 ezer lejt: 1292, 1431, 3916, 15011, 17043, 23189, 60708, 72490. 15 ezer lejt 74657, 46543. 59852. 72051, 23974. 10 ezer lejt: 37531, 77968, 17610, 44659, 63634.

40 évre, 4 és fél százalékos kamattal mellett történik a belföldi kölcsön kibocsátása

Bukarest, szeptember 14.

Mitita Constantinescu pénzügyi alminiszter tegnap este hosszasan tanácskozott a Banca Națională vezetőivel és tudomásul vette, hogy a jegybank átutalta a szeptember 15-én esedékes adóssági szelvények ellenértékét Párisba. Ezután a belföldi kölcsön kibocsátásának technikai részleteit tárgyalták meg.

A Lupta úgy tudja, hogy

a kölcsönt 40 évre bocsátják ki 4 és fél százalékos kamatozással.

A kisorsolt kötvények ellenértékét 1400 lejben állapították meg.

Az arany-záradékot a kormány minden körülmények között fenntartja.

Illetékes helyről szerzett értesülésünk szerint a kölcsönkibocsátás hivatalos tájékoztatóját csak Slavescu pénzügyminiszter visszajövele után hozzák nyilvánosságra.

Tessék kivágni és eltenni!

7. sz. SZELVÉNY a B. L. szeptemberi regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 db szeptemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 szeptemberi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Szt. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10) Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Teljes devizabeszolgáltatási kényszer Csehszlovákiában is

Prága, szeptember 14.

Legújabb rendeletével a kormány nemcsak a külföldi értékpapírok beszolgáltatására kényszeríti a jogi és fizikai személyeket, hanem újból elrendelte a valuták és az összes külföldi fizetési eszközök beszolgáltatását is. Erre a szigorú deviza-beszolgáltatási kényszerre kétségtelenül az indította a kormányt, hogy Csehszlovákia külkereskedelmi mérlege az utóbbi hónapokban méginkább leromlott. Ez egyértelmű azzal, hogy a cseh korona devalvációs újra-stabilizálási tranzakciója kudarcra jutott.

— Áldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe természetű „Ferenc József” keserűviznek már mérsékelt adagokban való használata által is könnyű és big ártást, ugyiszintén rendes gyógyszer- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyászat főképviselei a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és azt kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták.

Szenvedélyes kuglizó, vagy gyilkos?

Budapest, szeptember 14.

Treplán Arthur hentessegéd, Rákóczi ut 11 szám alatti lakásáról néhány nappal ezelőtt eltűnt. A hentessegéd lakásadónője, miután a segéd többhavi házbérrel tartozott, számbavette az albérlő ott hagyott holmiját, hogy azok közül egy-két használható vagy értékesíthető dolgot kiválasszon. A keresgélés közben a háziasszony a szekrényben több véres fehérneműt talált. Amikor most már jobban körülnézett a szobában, a padlón gyanús és sötét, vérfoltokhoz hasonló pecsétkeket vett észre. Természetesen azonnal a rendőrségre futott.

A detektívek három éjszakan és három napon keresztül szakadatlanul tartó háza után, Budapest egyik kétéshírű város negyedében lefogták a megszökött hentessegédet. Amikor a rendőrségi kihallgatás során tudomására hozták a gyanús megfigyeléseket, Treplán zavarba jött ugyan, de a leghatározottabban tiltakozott mindenféle gyanúsítgatás ellen.

A vérfoltos fehérnemű és padló vércsepjeire vonatkozólag rendkívül eredeti védekezéssel állott elő.

— Én egy tekőgyesületnek a tagja vagyok. Két héttel ezelőtt a klubtársaim, akik tudták, hogy hentes vagyok, megkértek arra, hogy hozzák el a vágóhidról egy veder marhavért. A marhavér tudvalevőleg — oktatta ki a vizsgálatot vezető rendőrszűzviselőt Treplán — a tekőgyesület sikkasztatásához fülötte alkalmas. Én teljesítettem a kérést, de a szobában egy kevés vért véletlenül kilocsintottam a vederből. Hogy az alaplatlan, kellemetlenkedő gyanúsításokat elkerüljem, a fehérneműmmel töröltem fel a vért.

A rendőrség azonban nem adott egykönnyen hitelt a zavartan védekező hentessegéd vallomásának, hanem tovább letartóztatásban tartja és abban az irányban terjesztette ki a nyomozást, hogy nincs-e a látszólagosan ártatlan ügy hátterében komolyabb büntény.

Kölcsönös orrolások késleltetik a Szovjet felvételét

Nemzetközi szerződéssel biztosítják Ausztria függetlenségét, amelyei Németországgal is el akarnak ismertetni

Az angolok már elparentálják a keleti Locarno tervét

Genf, szeptember 14.

A Szovjetszövetség meghívásának formai része körül támadt bonyodalmakon kívül leginkább az osztrák kérdés, meg ezzel kapcsolatban a Dunamedence problémája foglalkoztatja a népszövetségi közgyűlés résztvevőit. Bizonyítja ezt nem csupán a tanácskozáson az a sorozata, amelyet a nagyhatalmak vezető képviselői az osztrák államférfiakkal folytattak és folytatnak, hanem az a körülmény is, hogy a szerdán este tartott közgyűlésen a Dollfussról és Scialojáról való kegyeletes megemlékezés után Sandler elnök a Népszövetség tevékenységére vonatkozó általános vitában mindjárt másodikiként Schuschnigg kancellárnak adta meg a szót, aki hosszas

beszédet mondott Ausztria kulcsfontosságú és szerepéről az európai béke biztosítása szempontjából. Schuschnigg ez alkalommal is hangsúlyozta, hogy kormánya politikájának főcélja Ausztria függetlenségének fenntartása.

Schuschnigg egyidejűleg Eckhardt Tibor magyar megbízott is folytatta tárgyalásait Aloissal.

Párisban úgy tudják, hogy Barthou, Aloisi báró olasz főkdelegátus, Sir Simon angol külügyminiszter és Schuschnigg kancellár között tegnap végbement tárgyalások teljes megegyezésre vezettek Ausztria függetlenségének a kérdésében. Ausztria függetlenségének a kérdésében nemzetközi szerződéssel biztosítható, még

pedig Németország bevonásával. Mint-hogy Berlin némileg mégis megváltoztatja magatartását az osztrák kérdésben, biznak abban, hogy Németország csatlakozni fog egy ilyen megegyezéshez.

Ezzel összefüggésben a késő esti órákban a Népszövetség körében elterjedt az a hír, amely szerint Mussolini legközelebb ismét Berlinbe küldi Suvich külügyi államtitkárát hogy vegye rá a Hitler-kormányt az Ausztria függetlenségét biztosító nemzetközi szerződéshez. Ennek ellenében Olasz- és Franciaország a római hármis egyezmény kibővített keretében és általában a Dunamedence problémájának a megoldásában szerepet juttatna a német birodalomnak.

Új kombinációk a Duna-medence összhangbáhozására

Schuschniggal való megbeszélések után Aloisi és Simon angol külügyminiszter hosszas tárgyalást az osztrák kérdés rendezése kapcsán a Duna-vidékről. A párisi Havas-iroda értesülése szerint úgy tervezik, hogy az öt dunai állam között kétoldalú gazdasági megegyezések jönnek létre, míg Franciaország, Anglia és Olaszország biztosítanának függetlenségüket a különféle kereskedelmi könnyítésekkel támogatná ezt a gazdasági blokkot.

Hogy egyébként még az olasz-francia együttműködés kialakulása esetén is mennyire nehéz dolog összeegyeztetni a középeurópai és dunamenti államok érdekeit, mutatja Berenger francia szenátor, aki a Dunamedence egyik legjobb ismerőjének a párisi Agence Economique et Financiere-be írt ríkke, amelyben kifejti, hogy amennyiben Franciaország nem sikerülne kibékíteni Rómát Belgráddal, úgy kénytelen volna választani két régi szövetségese között. Erre azonban Berenger szerint remélhetőleg nem kerül sor, mert a kitűnő francia diplomácia meg fogja találni a módját az ellentétek kiküszöbölésének. Ez az ügy azonban kétségtelenül a legnagyobb feladatok egyike, amelyek előtt a francia diplomácia a háború óta áll.

Sauerwein lehetségesnek tartja az olasz-francia együttműködést Közép-Európában is

Sauerwein, a közismert francia világpolitikai közíró, aki szintén Genfben tartózkodik, cikket írt a Paris Soir-ba a francia-olasz együttműködésről, amely szerinte a közvetlen kérdésekben kiegyensúlyozott, mintán Chambun római francia követ állandó összeköttetésben áll Mussolinivel. Az olasz hajóhadkövetelések — írja Sauerwein — veszítettek jelentőségükből, amióta Japán bejelentette, hogy ragaszkodik az 1922-beli washingtoni flotta-egyezmény módosításához. Ezek után a legfontosabb megoldásra váró probléma a középeurópai kérdés s ennek keretében főleg az, hogy a kisantant miként illeszthető be az olasz-francia vezetésbe saját szempontjainak a feladása nélkül. Másrészt kérdés az is, hogy a magyar revizionizmus miképpen egyeztethető össze a statusquo fenntartására irányuló törekvésekkel? Sauerwein mindenesetre annak a vélekedésnek ad kifejezést, hogy kölcsönös jóakarattal ezek a kényes kérdések is elintézhethetők.

Ha a szükséges előkészítés és a kisantant vezetésével való előzetes megbeszélés után Barthou római útja megegyezésre vezet Franciaország és Olaszország között Középeurópai kérdéseknek és a dunai államok közötti viszony megszilárdítása tekintetében is a Szovjetszövetségnek a biztonsági rendszerbe való bekapcsolása révén, — írja tovább Sauerwein — úgy remélhetjük, hogy Európa végre fel fog lélegzeni.

Kutba esett a keleti paktum terve?

Nagy figyelmet szentelnek a genfi tárgyalások során a keleti kölcsönös védelmi egyezménytervezet sorsának is. Amíg francia körökben a német választást úgy fogták fel, mint amely csak abban az esetben elutasító, ha a birodalomnak nem adják meg a teljes fegyverkezési egyenjogúságot s abban biznak, hogy Lengyelország felhagy tartózkodásával, az angolok úgy látják, hogy a Barthou-javaslat a keleti Locarnó-vontkozással kiegészítendő. Németország visszautasítása után ugyanis — amint a londoni sajtó tudni véli — Eden főpecsét-útján Beck lengyel külügyminiszter szintén azt közölte az angol külügyi-

Litvinovot kihozta sodrából a felvétel formai gáncsolása

Ami a Szovjetszövetség felvételét illeti, az eljárás módzatának a megállapítása tekintetében nehézségek támadtak s ez késlelteti a nagyjelentőségű esemény bekövetkezését.

A népszövetségi tanács tagok megbízásából Titulescu tegnap késő délután Evianba utazott, hogy bemutassa Litvinovnak azt a meghívó tervezetet, amelyet a tanács eredetileg még vasárnap délután fogalmazott meg, amelyen azonban különféle közbelépések folytán lényeges módosításokat eszközöltek. Az angol Reuter-iroda értesülése szerint Litvinov felháborodásának adott kifejezést a népszövetségi meghívó módosított szövege fölött. Türelmetlenül tartja ugyanis, hogy a Szovjetszövetséggel másként bánjanak el, mint Törökországgal és Mexikóval, amely államokat egyhangúlag hívták meg a Népszövetségbe. Tekintettel Litvinov kifogásaira, a tanács csütörtökön újabb titkos ülést tart, hogy véglegesen megszövegezze a meghívót. Ha ezt a harmadik fogalmazványt Litvinov magáévá teszi s a tanács hozzájárul a Szovjet válaszához a szövegéhez, úgy néhány nap múlva hivatalosan is közzéteszik a Szovjetszövetség meghívására és felvételére vonatkozó tanácshatározatot s ennek alapján a népszövetségi közgyűlés szavazni fog úgy a Szovjet felvételre, mint állandó tanácstagsága kérdésében.

Hogy a gáncsolás milyen széleskörű, kitűnik abból is, hogy a belga delegáció hirtelen megváltoztatta eddigi kedvező magatartását s elhatározta, hogy tartózkodni fog a szavazástól.

A belga sajtó nagy elégtétellel veszi tudomásul ezt az állásfoglalást s bár nem üt meg nyíltan franciaellenes hangot, mégis elítéli ir Barthou szerepét a Szovjetszövetségnek a Népszövetségbe való becsatolása ügyében.

Még a francia sajtó egy része sem állítja be rokonszenvesen a Szovjetszövetségnek a Népszövetségbe való belépését és inkább ravaszkodást lát mögötte. A Matin genfi tudósítója beszélgetést foly-

szterium ajánló jegyzékére, hogy Lengyelország is a tervezet elutasítása mellett döntött. Minthogy pedig Anglia ragaszkodik ahhoz a kikötéséhez, hogy a kölcsönös védelmi egyezménynek biztosítékot kell tartalmaznia Németország javára is, egészen valószínűtlen, hogy az angol kormány a paktumot Németország részvétele nélkül jóváhagyja. A mai helyzet az, hogy ezt az egyezményt most már csak Franciaország, a Szovjetszövetség és Csehszlovákia kötné meg, ami egészen egyoldalú jelleget adna a dolognak és elsikkasztaná éppen a lényegét: a keleteurópai béke általános megszilárdítását.

tatott az egyik politikai személyiséggel, aki tevékeny részt vesz a népszövetségi ügyek intézésében. Szerinte a Szovjet semmibe sem veszi a keleti egyezmény és népszövetségi tagságának a jelentőségét. A felvétel célja csak Franciaországnak és a Szovjetszövetségnek japánellenes szövetsége, illetőleg ennek a Népszövetség köpenybe való bujtatása. Lehetséges ugyan, hogy Moszkva terveit meghiusulnak és megsemmisülnek, annyi következmény azonban mindenesetre lesz ennek a játéknak, hogy létrehozza a japán-német szövetséget.

Általában azok az államok igyekeznek most borsót törni a Szovjet orra alá és lehetőleg megalázni, amelyek haragszanak amiatt, hogy Moszkva nem fizeti a régi adósságokat.

Aláírták a Balti-államok együttműködési szerződését

A német, lengyel és orosz malomkövek között mindinkább szorogó Balti-tenger-melléki kisállamok, amelyek önálló létét egyre több veszély fenyegeti, elhatározták, hogy szoros együttműködésre lépnek, mintegy blokkba tömörülnek addig is, amíg a keleti Locarno, azaz a kölcsönös támogatásról szóló paktum, amelyet főleg Franciaország és a Szovjetszövetség szorgalmaz, létrejön. Az együttműködési szerződést az érdekelt külügyminiszterek csütörtökön délelőtt aláírták a Népszövetség titkári hivatalában s mindjárt be is iktatták. A szerződés értelmében Finn, Észt, Lettország és Litvánia közös külpolitikát folytatnak s évévből külügyminiszterük évente kétszer tanácskozássra ülnek össze. Külügyi képviselőik, azaz követseike is szoros kapcsolatot tartanak fenn egymással. A szerződés 10 évig érvényes és magától meghosszabbíthatódik az esetekben, ha egyik állam sem mondja fel a meghatározott időben. Más államok is csatlakozhatnak ehhez az egyezményhez, a mennyiben a szerződést eredetileg aláírt államok ehhez egyhangúan hozzájárulnak.

Kinzo hőreg
táncoló betűket — és még le kell írnia egy hosszú köztérlet — és a mellett úgy fáj a feje, hogy alig bír dolgozni. Könnyíthetne magán — PYRAMIDON - tablettát segítőnek és pár percen belül tisztá, nyugodt feje van.

Minden tablettán rajta van a BAYER keresztl

Pyramidon TABLETTAK

Földosztás Törökországban

Istanbul, szeptember 14.

Október elsején lép életbe Kemál pasa új földreformja, amelynek értelmében minden család földműves másfél hektár földet kap teljes felszereléssel. A földreformtól a parasztság helyzetének megszilárdulását várják, amely nagy hatással lesz a köztársaság szociálpolitikai viszonyaira.

Csak udvariasan!...

A miniszter helyszíni szemlére küldi a pénzügyi felügyelőket

Bukarest, szeptember 14.

Constantinescu pénzügyi alminiszter ma délelőtt magához rendelte az összes pénzügyi felügyelőket. Tájékoztatta őket a kormány pénzügyi reformterveiről, majd figyelmükbe ajánlotta, hogy a kiadott utasítások értelmében

a pénzügyi közegeknek udvariasan kell viselkedniük az adófizelő polgársággal. Reményét fejezte ki, hogy a vezető tisztviselők közreműködésével a minisztériumnak nem lesz alkalma ilyen panaszokkal foglalkozni.

Értesülésünk szerint a miniszter óhajára a pénzügyi felügyelők október 1-ig az ország minden megyéjében helyszíni szemlét tartanak. Tapasztalataikról egy október első napjaiban megrendezésű pénzügyi konferencia keretében fognak beszámolni.

Amire SZŐKÉKNEK ma már nincs szükségük!

Rendkívül sok sötét haj nő szőkiti vagy festi a haját, mert mindig újra beigazolódik, hogy a szőke nőket mindenütt, a hivatás gyakorlása közben, a társaságban, sőt a szerelemben is előnyben részesítik a barnák mellett, emellett a szőkek fiatalabbnak is látszanak. Milyen jó dolog van a természetes szőke nőnek! Nekik csak „Nurblond“-ot a természetes szőke haj világábrú speciális shampoojával kell használniuk. Akkor sohasem tűnik el szőke hajuknak megcsodált szépsége. A „Nurblond“-ot azonban már megszótédt, vagy elszíntelenedt szőke hajnak is visszaszerzi eredeti aranyzínét. Minthogy a „Nurblond“-ot tartalmaz festőanyagot vagy hennát, teljesen mentes a szódától és minden káros alkotórésztől, a legérzékenyebb szőke haj részére is, tetszés szerint gyakran használhatjuk. Győződjön meg még ma. Mindenütt kapható.

NUR-BLOND most
a szőke nők speciális shampooja
Nem szőkit, hanem csakis valódi szőke hajnak.
Romániai vezérképviselő: Kraft & Herberth, Piața Libertății 2, Braşov

NEMES FERENC RIPIORTJA:

Ujabb felvonás a kisebbségi végzet bábjátékából...

Ismét nyelvvizsgáznak a kolozsvári prefekturán! — Szomorú találkozás Eötvös regényhőseivel: „a falu jegyzője”-vel — Városi és megyei tisztviselők, tűzoltók és hivatalosok az újabb áldozatok! — Tragikusan időszerű Petőfi-citátum, amely százak sorsát tükrözi vissza...

Kolozsvár, szeptember 14.

Csak nézem ezt a szédülő kisebbséget ezen az örülden keringő forgószínpadon, amelynek tengelyét újabb és újabb nyelvvizsgákat sürgető miniszteri rendeletek forgatják... Forog a színpad, amelyen ezúttal a kolozsvári prefektúra jegyzőkkel, hivatalosokkal és másokkal zsufolt folyosóját díszítették be. Különös, hogy a színrekerülő kisebbségi dráma szereplőit az öregség felé botorkáló korosztályból válogatták ki... A hogy látom rajtuk, Miniszter Ur, inkább nyugdíj kellene már ezeknek, mint ilyen szereplés! Hiszen egyikük sem fiatal. Legtöbbjüket csak egy-két esztendő választja már el attól a bizonyos „korhatár”-tól, amikor az ember, egy munkában eltöltött férfikor után, az agastyánt megillető karszékben békén üldögélhet...

De ki hederít ilyen kicsiségre? Forog a színpad, öreg, lámpalázás szereplőivel, ismeretlen, de félve sejtett finaléja felé... A darab szerzője korántsem kezdek „happy end”-ről. Sőt! Előre megállapított 60 százalékos bukást rebesgetnek. Hogy milyen lélekkel „játszhatnak” végig ezek ilyesmit, arról jobb nem beszélni! Hisz jómagam is, aki „csak” végignéztém e szörnyű színjáték előző felvonásait: a kisebbségi postások, tanárok és tanítók nyelvvizsgáit, szorongás-

sal vegyes borzadályt érzek most a prefektúra folyosóján. Annyira nem lehet lelki rutint szerezni még a passzív szemlélőnek sem! Hát még az érdekelteknek, akik a nebuló-korba visszaszűgyenítve, rosszul leplezett szepegéssel feszengenek a lezárt ajtók előtt, amíg sor kerül rájuk.

Mondom, végignéztém már néhány nyelvvizsgának nevezett monstro-torturát, de még mindig friss döbbenet nekem ez a zsivajgó káosz, amelynek egyré más változatát agyalja ki valamilyen „honmentő” koponya. Kezd az egész valami szomorú, barbár giccsé fajulni, groteszk elemekkel elegyesen. A közel-múltban még csak a postásokat, tanítókat és tanárokat dirigálták az iskolapadokba, most a városi, valamint megyei tisztviselők után sorakérültek Kolozsvárt a tűzoltók is. Utánuk már csak a biciklisták következhetnek! Ma még talán akasztófahumornak hangzik, holnap tragikomikus valóság lehet!

Nincs megállás! Ez „a végzet bábjátéka! A kisebbségi végzeté! Megukbaroskádó marionett-figurákat ráncigálnak elő rendeletek fonalain, hogy eljuttassák életük legtragikusabb epizódját: az utolsó felvonást. Aztán összehull a függöny és vége van nemcsak az előadásnak, hanem egy csomó egzisztenciának is!

Tűz a prefekturán...!

Gondolkozva bandukolok az újabb nyelvvizsgák színhelyét szolgáló kolozsvári prefektúra felé. Már befordulnék a lépcsőházba, de a szűk kapubejárathoz egész sereg tűzoltó tódul felém, rohanást. Nagy zsvajjal jönnek igaztoltan. Hirtelen elfelejttem, hogy miért jöttem és komoly veszélyt szimatolok a sebtében előpattant egyenruhás csapat mögött.

— Tűz van a prefekturán! — villan át gyorsan agyamon.

Jönnek kifelé „Herce-hurca”, meg „sok vacakolás”, ilyen szavak sodródának felém. Nem tévedtem. Valóban tűz van, ha vadul észszegő lángnyelvek nem is látszanak, azt a tüzet azonban, amely a kisebbség minden rétegére támadnak, ők, a hivatalosok és dolgukat különben jól értők sem tudják eloltani... Megtudom, hogy az írásbelin már túl

vannak, míg a szóbelire csak holnap kerül a sor. Most hiába jöttem: a megyebeli jegyzőket egzaminálják odabent. Meg a megyei hivatalosokat. Mert azok is vannak vagy hárman: kettő Kolozsvárról, egy Hunyadról.

Hát mennek, menetelnek a tűzoltók. Fel az Unió-utca, amelynek ögyelgő népe hirtelen figyelmes lesz a „nagy felkészültségre”. Minden nyak a levegőbe mered: a tüzet keresik és a füstöt. Általános csalódást kelt, amikor kiderül, hogy csak nyelvvizsgáról van szó...!

Pedig, higyjék el, még mindig lángol valami! És nincs olyan közbenjárás, amely ezt a pusztító tüzet lokalizálni tudná!

Mert nemcsak a mi fejünk felett ég a tető! Ez nem helyi szerencsétlenség! Ez országos csapás!

„Befutta az utat a hó...”

Eötvös József báró nyelvvizsgára rendelt regényhőseivel: „a falu jegyzője”-vel, a prefektúra folyosóján találkozom. Huszadmagával vesztegel itt a vármegyeházán. Husz jegyző. „Mind hősök ők, mind férfiak” gondolám, de rájuk nézek. Reménytelen arcukra, fásult, csüggedt tartásukra. Gyorsan visszaszívom az idézetet és tovább figyelek...

— Tudod, — szól egyikük társának — ha sejtettem volna, hogy mi vár rám, a Piave mellől hazahozott revolveremmel még annakidején golyót röpítettem volna magamba! Tudod?

A másik mélyen hallgat. Tudja...

— Be kellett volna nyujtanom a nyugdíjaztatásom iránti kérvényemet! — szól ismét az előbbi — de ki tudta? Tudta?

A másik még mélyebb hallgatásba merül. Nem tudta... Egyikük se tudta. Teljesen váratlanul kézbesítették valamennyiüknek a nyelvvizsgára hívó rendeletet...

Megismerkedem egyikükkel, aki fagatás nélkül is közlékenynek bizonyul: — Ha nem sikerül — komorodik el — majd csak kezdek valamit. Nem sokat adok a titulusra! Lássa, mire megyek vele! „Jegyző ur!” Pedig már 1903 óta jegyzősködöm!

Kis szünetet tart. Kezével idegesen sodor egyet a „rég jó táblabírák”-ra, emlékeztető bajszán:

— Tegnap délután mondta a „szolgabíró” — meséli — hogy nyelvvizsga lesz. Éjjel három órakor indultam el szekérről otthonról, mert a falumtól 15 kilométernyire van a legközelebbi vasútállomás!

Művész urak! Sziveskedjenek az utób-

bi mondat nyomán korunk egyik legjellegzetesebb kisebbségi festményét vászonra, vagy papírra vetni... Képzelvek el, éjnek idején, egy vigasztalan, döcögőtető, megyebeli országutat, enyhe holdvilággal... Az omlós, süppedő rögök tetején ott rázatja magát a rossz szekérral az öreg notárius ur. Hóna alatt egy iv papír fehérlik, zsebéből tintásüveg csücske kandikál elő. Nyelvvizsgára megy.

Aztán állítsák ki valamelyik bukaresti tárlaton, ahová a belügyminiszter ur is ellátogat...!

Álljunk szóba már azzal a töpörödött, vászonruhás emberkével is, aki a jegyzők mellett fészkelődik:

— Ön is vizsgázik?

— Igen!

— Milyen szolgálatot teljesít?

— Hivatalos vagyok! — és kézzel sodort „harmadosztályú” cigarettiját megremeg vértelen ajkai között — az vagyok, kérem!

— Vannak-e még itt társai?

— Kettő. Egy innen, egy pedig Hunyadról! — válaszolja. — Nagy a családom, kérem! — füzi hozzá idegesen.

— Tud-e románul?

— „Ennek” román volt az anyja! — veti közbe egy ismerős jegyző — náluk is jobban beszél „ez”!

Lassan cihelődnek a jegyzők. Az előbb tudták meg, hogy szóbeli vizsgájuk „helyszüke miatt” csak néhány órával később esedékes.

— Most hova? — kérdezi valamelyik attól a jegyzőtől, akivel az imént diskuráltam.

A menőfélben levő falusi notárius meg-

áll és mint akit nem befolyásol a szeptemberi napsütés, csendesen idézi Petőfi téli sorait:

„Befutta az utat a hó,
céltalanul fut a fakó!”

★

Volt abban valami megbocsátható téatrális pőz, ahogyan a jegyző ur, nehéz gondoljai közepette, Petőfit idézte, de nem kétséges, hogy nagyon találóan citált! Bizony! „Befutta az utat a hó” és a kilátástalan, ködbevesző horizont felé céltalanul fut a sok nyelvvizsgázó kisebbségi fakó...

Sötét tükör a tengeren

Kigyulladt egy nagy angol gőzös is és majdnem a Morro Castle sorsára jutott

Az elpusztult luxushajó összes utasai megmenekülhettek volna

London, szeptember 14.

Négy napon belül három nagy hajótűz történt. A Morro Castle pusztulása és a Santa Rica kigyulása után újabb komoly méretű hajótűzről érkezik jelentés.

A Csendes-óceánon kigyulladt az ötvenezer tonnás angol Brandburne gőzös.

A hajó nagymennyiségű gyúlékony anyagot szállított. A tűz a fedélzetén támadt és ez volt a szerencse.

Emberfeletti munkával sikerült megakadályozni, hogy a tűz a raktárhelyiségeket elérje. Ha a lángok eljutnak a raktárakig, a robbanás elkerülhetetlen lett volna és a Brandburne menthetlenül elpusztul.

A fedélzet teljesen leégott és a hajó annyira megrongálódott, hogy nem is tudta folytatni útját. Visszaforodt a balboai kikötőbe.

Hogy van-e valami összefüggés a különös gyakorisággal ismétlődő hajótűzek között, azt még nem lehet megállapítani.

A Morro Castle szerencsétlensége ügyében még tart a vizsgálat.

Allagna, a letartóztatott rádiólistázó újabb vallomásaiban elmondotta, hogy akkor is adta a segélykérő jeleket, mikor a rádiófülkét már elborította a füst és lába alatt izzott a padló.

A vizsgálat megállapította, hogy éjjel háromnegyednyolc órakor vették észre a tüzet, de az SOS-jeleket csak negyedháromkor, tehát másfél óra múlva kezdték leadni. Érdekes körülmény, hogy más hajók, melyek a közelben voltak és észrevették a tüzet, hamarabb adtak le segélyjeleket, mint maga a veszélyben levő hajó.

A katasztrófát túlélő utasok vallomásaiból teljes bizonyossággal kiderült, hogy az összes utasok megmentése lehetséges lett volna, ha a parancsnok nem vesztette el a fejét és a legénység nem törődött elsősorban a saját bőrének mentésével.

A hajón a legképtelenebb fejtelenség uralkodott és maguk a tisztok is beismerték, hogy nem adtak parancsot a csónakok vízrebocsátására. Azzal védekeznek, hogy nem merték a viharos tengerre engedni a csónakokat és reménykedtek a tűz elfojtásában.

A merénylet gyanúja változatlanul erős, de a nyomozó hatóságok még semmi bizonyos eredményt nem tudnak felmutatni. Roosevelt elnök személyesen is utasítást adott, hogy a tetteseket erélyes nyomozással kerítsék kézre.

A legutolsó hivatalos jelentés szerint a halottak száma összesen 135 és pedig 93 utas és 42 legénységi személy.

Ezeket a főzelékeket

amelyek érettek, szépek, válogatottak,

megkaphatja decemberben is ép oly frissen és ízletesen, mint a nyári hónapokban.

Ennek az esztendőnek kitünően sikerült terméséből a GRIVITA gyár beszerelte a legszebb főzelékeket és gyümölcsöket, amelyekből elkészítette — a fogyasztó közönség által annyira kedvelt — sokféle különlegességeit. Minden városban, városkában, vagy faluban a jobb üzletekben mindig frissen kaphatók a GRIVITA konzervek.

A GRIVITA konzervek kitűnő aromája és íze annak köszönhető, hogy a legnagyobb szaktudással, saját levükben főzik meg a főzelékeket és gyümölcsöket.

GRIVITA KONZERVEK

HIREK

KULFOLDI HUMOR

Fiatalkasszony titokzatosan:

— Te, ez a szakácsnő olyan különös. A rum eltűnt és ő ott ül a konyhában és pullovert köt — spagettiből.

— Kolozsvári hírek. Kolozsvárról jelentik: A törvényszék első székfoglalásának szüneti tanácsa csütörtök délután ítélezett Szilágyi Imre kolozsvári cukrászsegéd felett, akét több betörés és lopás terhel. A cukrászsegédet büntetlen börtönlétre való tekintettel egy és fél évi börtönbüntetésre ítélték. A kéthónapos vizsgálati fogságot beszámították. Az ítélet jogerős. — Ugyancsak a törvényszék első székfoglalásán volt tárgyalásra kiűzve Ratiu Ioan örmester gyermekgyilkossági bűnügye. A tárgyalást egyelőre elhalasztották, amíg a vádlott állapota a vonatkozólag megérkezik. — A kolozsvári hadbírószék a csütörtöki nap folyamán több ítéletet hozott. Dallós Jánost, a 88. gyalogezred tizedesét hűségesséi megtagadása miatt egy évre ítélték. Dallós János és sem egyverfogására, sem eskütételre nem volt hajlandó. — Varga János gránicsárt, aki, hogy a szolgálattól megmeneküljön, a börtönbe lőtt, öncsonkításért egy hónapra ítélték. — Stoica Marint hat hónapra ítélték. Büne, hogy kétszer egymásután zúzott meg ezredétől.

— Gözörrel dolgozik az adópréz. Csikszederéről jelentik: A pénzügyminiszter nem egy ártandó esetben biztosított türelmi időt a gazdálkodás részére, adóbehajtás szempontjából. Ezek a rendelkezések hangsúlyozták, hogy a termény végleges betakarításáig békében kell hagyni a gazdákat. Csikban még javában folyik a gabonabehordás s alig vette kezdetét a cséplés, ennek dacára erőteljes rohamra indultak a pénzügy végrehajtói. Hiába hajtogatják a gazdákat, hogy cséplésig nincs mielőtt fizetnek, nekik pénz kell, vagy foglalnak és vitatják a tárgyakat. Salamon Gyula csikszederi győzgyi gazda lakását pár nappal ezelőtt teljesen kifutatták. Nem hagyta hátra egyebet, mint két agyat, két párnát és két kergét. A többi holmi a község háza lomtárába vándorolt. A többgyermekes gazda kétségbeesetten szedte a fűhöz-fához, természetesen eredménytelenül. Azzal biztatják, hogy mielőtt kifizeti adóját, azonnal visszaadják elhurcolt holmiját. A bűnkész ott van, hogy pénz nem tud keríteni az ingóságaitól megfosztott székely. — Száva Sándor csikszederi géptulajdonos Csikszögödön cséplött, amikor a községi jegyző, csendőri segédlettel, 400 lej községi illetéket jelentkezett nála. Az összeg azonnali kifizetését követelte. A géptulajdonos hűvöbbséggel reagált, mire a „végrehajtó bizottság” nem igen mutatott hajlandóságot. Száva szava lett, majd erőszakot akartak alkalmazni a géptulajdonos ellen. Ennek során Száva az egyik csendőri fegyvert érintette. Jegyzőkönyvet vettek fel és hatósági közeg elleni erőszak címén eljárást indítanak ellene.

— Sulyos autóbaleset Kolozsváron. Kolozsvárról jelentik: Dr. Giurgiu Ion, a székely kolozsvári kriminalistát a szerdai nap folyamán az ő személyére nézve szerencsés kimeneteli autószerencsétlenség érte. A jeles kriminalista ugyanis Dr. Bucur kolozsvári ügyvéd-barátja társaságában, annak autóján Torda felől jött Kolozsvárra, amikor a gép a Hármaskút közeli közlekedési út mentén egy fának és pozdorjájához zúzdott. Dr. Giurgiu barátja jelentéssel sűrűségekkel kerítette ki a gép alól. A soffőr ellenben igen súlyos zúzódásokat szenvedett. Állapota aggasztó.

— Orvosi körökből. Dr. Tischler Henrik v. egyetemi tanácsadó, bel-, bűr- és nemibetegségek szakorvosa, Kolozsvárról Brassóba költözött. Rendel: Str. Titulescu (volt Tehénpia) 8. sz.

— Sertésvész. Tudósítónk jelenti: A háromszékmezei Barótan már több napja veszedelmes sertésvész dühöng, amelynek igen sok sertés esett áldozatul. A hatóságok szigorú intézkedéseket tettek a vész leküzdésére.

— Gyújtogatás miatt tartóztatták le. Csikszederéről jelentik: Megirtuk, hogy özvegy Udvari Istvánné csikszentkirályi asszony gabonával és takarmánnyal telt csüre éjjel tüzet fogott és porig égett. Az ügyben bevezetett csendőrségi nyomozás során gyújtogatás címen letartóztatták Tanczos János napszámost és a csikszederi ügyészségre kísérték.

— Sepsiszentgyörgyi hírek. Tudósítónk jelenti: Tóth Anna csikmezei származású családleány ma reggel gazdájának lakásán maróval megmérgezte magát. A bevezetett rendőri vizsgálat kiderítette, hogy végzetes tételt szerelmi bánatában követett el. Állapota súlyos. — Most töltötték be Sepsiszentgyörgy időközi bizottságában a mindeztideig még üresedésben levő harmadik alpolgármesteri állást. Az új alpolgármester, névszerint Crețu Alexandru, foglalkozására nézve soffőr. — Pár nappal ezelőtt hírt adtunk a sepsiszentgyörgyi Blaskó-féle hentesüzletben történt lopásról. Most a tulajdonos annak közlésére kért fel, hogy az első pillanatban lopásnak hitt eset nem felel meg a valóságnak, amennyiben neki ebből kifolyólag semmi néven nevezendő kára nem volt s így csak a téves rendőri jelentés állította be a történeteket betörésnek. — Sulyos szerencsétlenség történt a háromszékmezei Dálnok községben. Bereczky Lajosné ottani 52 éves lakos epilepsziás rohamában magára rántotta a kályhát a rajta levő forró zsíros és vizes fazakakkal együtt. Súlyos égési sebekkel szállították be a sepsiszentgyörgyi kórházba, életben maradásához kevés a remény.

A poggyászok hozzánk tartoznak és egyéniségünk természetes meghosszabbításának tekinthetők. Minden poggyász magán viseli tulajdonosa jellegét és jellemét. Olvasni lehet belőle, akár a lenyérből, vagy a kézírásból. Nézd az amerikaiak ragyogóan pompás bőröndjeit, a nők akasztóval is ellátott szekrényemeleteit, a csomagolás e felhőkarcolót, az angolok tartós-szilárd máhát, a franciák éimés, könnyed és tetszetős csomagjait, a németek tárgyilagos és gyakorlati táskáit, melyeknek rekeszébe több bölcséleti rendszer is belefér. Mindegyikén fölismersz, hogy kié és melyik népe. A miénken is. Bárhol járok a világon, bármely tengeri hajón, vagy pályaudvaron, pusztán a poggyász alapján megmondom, hogy magyar-e. Ők többnyire olyan kosarat cipelnek, melynek egyik zára már lefitymolt s födele gondosan össze van kötözve cukorszárgával. Rejtélyes, hogy miért ragaszkodnak hozzá, hiszen másra sokkal több pénzt kiadnak. Ez a zúráhullajtott kosár talán jelkép. Úgy emlékszem, benne szegénységünket gondjainkat, szomorúságunkat visszük, cukorszárgával gondosan összekötözve, hogy szét ne hulljanak. (k. d.)

— Az országuton elégett egy benzinszállító teherautó. Tudósítónk jelenti: A Vajna Testvérek kovásznai vállalat tulajdonát képező 10 tonnás teherautó fuvarozás közben ma délután eddig még ismeretlen okokból, Barátos és Söfalva között kigyulladt. Az autó több hordó benzint és olajat szállított. A rajtaülő soffőr és kísérője még kellő időben észrevették a tüzet, de már csak annyi idejük maradt, hogy kiugrottak és menedéket kerestek. A hordók egymásután robbantak fel és égtek el. A nagysúlyú és töltetlen szénsavas palackok, az egész rakomány, sőt a váz és a gumik, teljesen porráégték és szétolvadtak, ugyancsak a motor is tönkrement.

— Lopott értékek a trágya alatt. Csikszederéről jelentik: Kalfás József csikszederi ipartestületi vendéglős az utóbbi időben megdöbbenve tapasztalta, hogy lakásáról sorra tűnnek el az értékes holmik. Ruhaneműeknek, ékszereknek kelt lába és legutóbb értékes aranyórája az ismeretlen tolvaj zsákmánya lett. A vendéglős türelme végül is elfogyott és feljelentést tett. Közölte gyanúját, hogy a rejtélyes tolvajlások tetese szolgálója, Ferenc Ilona csikszederi illetőségű családleány lehet. A csikszederi csendőrség a csikszederi ügyészség utasítására házkutatást tartott a családleány szüleinél. A trágyadombon elrejtve meg is találták a lopott holmi nagy részét. A kétségtelen bizonyítékok terhe alatt Ferenc Ilona beismerte a sorozatos tolvajlást. Bevallotta, hogy az értékes zsebkészít Vanea csikszederi péknél zálogosította el — hetven lejért. A megadott címen az órát meg is találták. Az eljárást megindították a gazdája bizalmával csúnyán visszaelő családleány ellen.

— Megoldódott egy régi eltűnés rejtélye. Barótól jelentik: Még emlékeztetőben el az erdővidéki lakosságnak az a rejtélyes eltűnés, amelynek Szép György 83 éves baróti lakos esett áldozatul. Ez év március havában, a legnagyobb hóolvadás idején, egy napon nyomtalanul eltűnt hazulról s azóta sem tudták az eltűnt öreget megtalálni. Sokáig keresték, de eredménytelenül. Most két napja halászkor jártak az Olt partján, akik Kőpectől mintegy 25 kilométer távolságra különös leletre bukkantak, amely ruhadarabokból állott. Rögtön jelentést tettek a csendőrségnek, amely rövid nyomozás után megállapította, hogy a gazdátlan ruhadarabok az ezelőtti hat hónappal el-

Bayer-kereszt és aspirin összetartoznak. Mindkettő 35 esztendeje élvezi a legteljesebb bizalmat, mint minden fájdalom és minden hűléses megbetegedés megbízható ellenszere.

ABLAK

tűnt Szép György tulajdonát képezték. Keresni kezdték a most már bizonyosan az Oltba szökött öngyilkos öreg holttestét s a ruháktól 20 kilométer távolságra meg is találták Szép György szétmállott holttestét. A víz, amely a nagy hóolvadáskor megáradt, ilyen távolra sodorta. Jelentést tettek az ügyészségnek, amely az öngyilkos földi maradványait eltemetéséhez megadta az engedélyt. Az öreg öngyilkosságának okát homály fedi, de azt is mondják, hogy családi okok indították erre az elhatározásra.

— Orvosi hír. Dr. Hamburg József szemészfőorvos, Cluj, Calea Regele Ferdinand 34., szabadságáról hazatért és újból rendel.

— Igazat mondott a névtelen levél. Buzăuból jelentik: Hat hónappal ezelőtt Buzăuban gyanus körülmények között meghalt Stan Samoil jómódú magánzó. Habár a haláleset gyanusnak látszott, az ügyészségi vizsgálat még sem tudott senkire vonatkozólag semmi terhelő adatot felmutatni és ezért a temetésre megadták az engedélyt. Ezt a már-már szinte elaludt ügyet most felbolygatták. Pár nappal ezelőtt ugyanis a buzăui ügyészségnek névtelen levelet továbbított a posta. A levél az illetékesek tudomására hozta, hogy Stan Samoil nem természetes halállal halt meg, hanem öngyilkosságot követett el. A névtelen feljelentés alapján az ügyészség elrendelte Stan Samoil sírjának felhantolását és a holttest felboncolását. A boncolás kétségtelenül kimutatta, hogy Stan Samoil esetében arzenmérgezés forog fenn. A boncolás megállapításainak következtében a rendőrség a gyilkosság gyanúja alatt letartóztatta Stan özvegyét.

— A brassói önkéntes tűzoltóság évi közgyűlése 1934 szeptember 23-án, vasárnap d. e. 11 órakor lesz megtartva a főtéri tanácsház üléstermében a következő napirenddel: 1. Előző évi megválasztás és közlemények. 2. Jegyzőkönyvhitelesítés. 3. Évi jelentés. 4. Pénztárjelentés. 5. Számvizsgáló bizottság jelentése és felmentvények. 6. Kizárások elleni fellebbezések. 7. Pótválasztások. 8. Indítványok, melyek alapszabályszerint 8 nappal előbb írásban benyújtandók. Alapszabályok értelmében az egyesületek könyvei és számadásai a mai naptól kezdődőleg Schiel pénztárnoknál az új kisegítőszertár helyiségében, Hosszu-u. 145. szám alatt a rendes és pártoló tagok által betekintheők. A közgyűlést megelőzőleg d. e. 9 órakor Hosszu-u. 145. szám alatt új kisegítőszertár felszentelése lesz, melyre a brassói önkéntes tűzoltóság rendes, pártoló tagjai, barátai és jóakarói szívélye-

sen meghívotnak azzal, hogy a nemesség cél elérésére, melyhez az egyesületnek nincsenek anyagi eszközei, önkéntes adományok közseggyűjtéssel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— Ügyvédi iroda áthelyezése. Dr. Révész Izso brassói ügyvéd irodáját Str. Reg. Carol 36. szám alá helyezte át.

— Gázolt a belügyi alminiszter autója, a soffőrt letartóztatták. Plojestből jelentik: Victor Jamandi belügyi alminiszter 493. számú viselő autója, a Prahova-megyei Bunmgheni község közelében halálra gázolt egy 6 éves parasztfiút. A gázoló autó vezetőjét letartóztatták.

— Utmutató a kettős könyvtel gyors és könnyű elajátására. Összeállították Neuländer Ottó és Marocvic Iván. Ára 30 lej. Postaírással küldi a Brassói Lapok könyvtár-osztálya.

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy béműködésük rendben legyen, ami leggyakrabban a régióta közismert természetes „Ferenc József” keserűviz használata által — reggel, éhgyomorra egy fél pohárral — érhető el.

— Hetényi Géza: Az anyagcserebetegségek kór- és gyógytana. A Magyar Orvosi Könyvtár kiadása. Kiadványa 1933, 384 oldal. Bolti ára 720 lej. Szerző az anyagcsere életana és kórtana általánosságban vett felsorolásán belül az egyes kérdéseket úgy tárgyalja, ahogy azt a világos érthetőség és az egyes kórképekkel kapcsolatos kérdések természete megkívánja. Átfogó, világos és bátor kritikai szemlélete külön értéke a könyvnek, amelynek legnagyobb fejezete a cukorbetegségekkel foglalkozik. Szerzőnek a cukorbetegséggel kapcsolatos kísérletei igen számottevőek és a külföldi irodalomban is méltánylásra találtak. Az anyagcsere patológiájában az elhízást, a soványságot, a közsérvényt is ismerteti. A kitűnő mű kapható a Brassói Lapok könyvtárában, Brassó, Kapu-utca 56—58. szám alatt, az udvarban.

Halálos gázolásért három hónapi fogházra ítélték Magyarországon egy bukaresti soffőrt

Kecskemét, szeptember 14

A kecskeméti törvényszék csütörtökön délután hozott ítéletet Radu Alexandru gondatlanságból okozott emberöléssel vádolt, román állampolgárságú soffőr ügyében. A vádlott, néhány héttel ezelőtt, a Szolnok és Cegléd között húzóódó országuton, Nyékörös község határában gazdájának, Ellenbogen Adolf bukaresti kereskedőnek autójával, halálra gázolta Márkus Erzsébet 16 éves nagykőrösi fiatal parasztlányt. A törvényszék hosszas tanácskozás után 3 havi fogházra ítélt. Az ítélet kihirdetése alkalmával a soffőr sirvafakadt. Radu védőügyvédje fellebbezést jelentett be és védené szabadsábrahelyezését kérte. A bíróság a szabadsábrahelyezési kérelmet elutasította.

Nagy Makaroni és a többi diktátorok

Ahogy eddig a gyerekek és kisfiúk mind kalauzok szerettek volna lenni, vagy kocsisok, ritkábban hajóskapitányok, el fog következni nemsokára az az idő, amikor a gyerekszobákban diktátort fognak játszani. A nagyfiúk, a felnőttek, az új játékot már el is kezdték s ahogy kiadók beszélnek ezekről az új játékszadokról: korunk legértelmesebb férfiai. Az új játék lényege: elmondani, leírni, mit tenné az ember, ha egy szép napon diktátori hatalomra jutna.

„Ha diktátor lennék”: ez nem lírai sóhaj, hanem két érdekes, most megjelent angol könyvnek a címe, Lord Dunsbary és Lord Raglan tollából. A harmadik könyv, mely szintén a diktatúrát tárgyalja, de már komolyabb formában, Newyorkban jelent meg „Új kormányformák Európában” címmel. Amint látjuk, egyszerre három könyv is foglalkozik a divatos vágyalommal, mintha csak a világ megtelt volna hirtelen Hitler-fiókkal s a hogy az egyik könyv szerzője büszkén vallja: „sajnos, manapság már csak Anglia az egyetlen ország, ahol büntetés és koncentrációs táborok nélkül lehet írni ilyen mulatságos utópákat”.

Lord Dunsbary könyve szerint a diktátor, aki nála a Nagy Makaroni nevet viseli, uralkodó mulatságos időszak lenne az alattvalók életében, melyet bizonyos humánus, emberséges ujitások jellemeznének. Például a diktátor, a Nagy Makaroni, rendeletileg megtiltja, hogy a kutyák farkát levágják országában s ha valaki e törvény ellen vét s védekezésül azt adná elő, hogy csak azért vágta le a farkát, mert félt, hogy a kutya egy fiókba beszoruljon, azonnal súlyos büntetéssel intéznék el az illetőt: az orrát vágják le, nehogy véletlenül beszoruljon egy ajtóba. Hasonló humánus és igazságos rendeletek tömegét hozná. Ugyanígy embertelen örökséget a Makaroni diktatúrában a ló farkának levágása is. Ezenfelül létesítene a diktátor egy új hivatalát: Állami Frázishamvasztót, amely megtisztítaná az angol elméket a frázisoktól és közhelyektől, ahogy az utcákról az utcákat a portól... Az összes politikai és közgazdasági frázisokat, melyek ugyanis csak félrevezetésre szolgálnak, kötelesek az alattvalók bemutatni a Hamvasztóhivatalban.

Lord Raglan könyve, melynek címe ugyanaz, „Ha diktátor lennék” szintén merész fantáziával festi a diktatúrát, de míg Lord Dunsbary az új kormányformát élvezetesnek, „emberségesebbnek” rajzolja, addig Lord Raglan nagyon siralmasnak tünteti fel. Az ő diktátora az 1935-i Indiai Kormányzási Törvény folytán jut hatalomhoz, amely törvénynek elfogadása hatalmas keresztény vérfürdő eredményez „egy fanatikus, elszánt hindu tömeg” által. Az indiai kormányzás pedig a sikerült vérfürdőhöz szerencsés kivételként fejezné ki a harcosoknak, „nemes összefogásukért, az India szabadságáért folytatott harcban”.

Ez az utóbbi könyv már, sajnos, csupa olyan szomorú lehetőséget rajzol, amelyek hihetőbbek, mint Lord Dunsbary szellemesen szárnyaló elképzelései.

Maga a tény „a Caesarok visszatérése”, már nem olyan mulatságos, mint a két lord könyve.

A harmadik könyv a diktatúráról az Egyesült Államok Külpolitikai Hivatalának kiadásában „Új kormányok Európában” című, már komolyan tárgyalja a kérdést, részletesen foglalkozik a diktatúrákkal és azokkal a tendenciákkal és okokkal, melyek diktatúrák felé mutatnak. Különösen részletesen tárgyalja a német, olasz és orosz diktatúrák keletkezésének okait.

Raymond Buell, a könyv előszavának írója, a következőket szögezi le: „Ha a demokrácia nem tud kifejleszteni egy olyan vezértípust és olyan politikai szervezetet, mely tekintettel lesz az elhanyagolt emberi jogokra és a kapitalizmus hibái által előállott problémákat megoldani nem tudja, úgy az emberek kétségbeesésükben autoritativ kormányzatokhoz fognak visszatérni.”

Amint látjuk, a valóságos diktatúrákkal foglalkozó könyv nem valami vigasztaló képet fest elénk. Ha még hozzávesszük ehhez a freudista álláspontot, mely szerint az emberek a megdöntött apaeszmény példáját látják a diktátorban és az apai szigor és tekintély után való vágy, mely, ugylátszik, gyökeresen bennük él, hajtja őket: nincs sok reményünk a jövőre nézve.

En azonban, ha szabad valamit tolmácsolnom anélkül, hogy diktátornak és szerénytelennek tartsanak, inkább ez utóbbi módokat ajánlom az apa-diktátor-vágy kielégítésére: további könyveket a diktatúráról s a bridge és fekete-fehér-igen-nem mellé az új diktátor-játékot. Ugy hiszem, ez a pótkielégülés hasznosabb és kevesebb fájdalommal jár, mint az igazi diktatúra.

L. HAJÓS ALICE

Lugos, a bánsági oázis, a türelmetlenség Szaharájában

Egy román polgármester, aki Petőfiről utcát szeretne elnevezni

A Gáspáry-család különös, tragikus története a versenyistállótól a dum-dum golyóig

Lugos, szeptember 14

Lugos legnagyobb nevezetessége maga Bireescu polgármester. Négy éve áll a város élén s ha Isten élte, még sokáig fog ülni a polgármesteri székekben. Vajon hány erdélyi városról lehetne ugyan ezt elmondani, hol van az a polgármester, aki éveken keresztül közmegegyezésre látta volna el hivatalát, akiről a lakosság a legnagyobb szeretettel és tisztelettel beszél és iránta annyi ragaszkodást mutat, hogy a központi kormányzat is kénytelen meghajolni a közhangulat előtt és helyén hagyja a városi tanács-csal együtt, holott bizonyára voltak párt érdekek, melyek más megoldást diktáltak volna.

Lugos városa magyar időkben is közgazdaságilag a legszerencsésebb városok közé tartozott. A románság élénk közéleti szerepet töltött be itten, társadalmilag pedig igen szoros kapcsolatot tartott fenn a magyarsággal. Anyanyelvüket szóban és írásban szabadon gyakorolhatták, ugyanakkor a város csak olyan tisztviselőket alkalmazott, akiknek a román nyelvben megfelelő jártasságuk

volt s így az állam nyelvét nem ismerő polgársággal közvetlenül érintkezhetek. Ez a méltányos és mindenképpen észszerű politika alkalmas volt arra, hogy a város polgárait közelebb hozza egymáshoz s gyökerében kiirtsa mindazokat a közéleti dudvákat, melyeknek felburjánzása megoldhatatlan bonyodalmakat és lebirhatatlan veszélyeket idézett volna elő.

Petőfi szellemi öröksége

Bireescu doktor valaha a nemzeti-párttagja volt. Amikor polgármesternek megválasztották, kilépett a pártból s azóta nem politizál a szó köznap értelmében. Belátta, hogy egy polgármester, ha közmegegyezésre akarja elérni hivatalát, nem lehet semmilyen irányban lekötözve. Egyetlen passziója az volt, hogy a város szegényeit ingyen gyógykezelte. Nemcsak a rendeltést véggezte díjmentesen, de az orvosságot is ő maga fizette.

Négy év óta nem volt szabadságon. Kora reggeltől késő estig hivatalában van. Tanácsüléseken elnököl, aláír, alkuszik a közmunkák vállalkozóival, kiszál-

ásokat végez, pihenő és megállás nélkül Indítványára a városi tanácsban a kisebbségi tanácsosok szabadon használhatják anyanyelvüket.

Ő vezette be a háromnyelvű utcaneveket. Néhány nappal ezelőtt a lugosi magyar városatyákkal közölte óhaját, hogy Petőfi Sándorról utcát szeretne elnevezni.

Mert Petőfi Sándor szellemi öröksége — ugymond — nemcsak a magyarságnak, de az összes kulturnemzeteknek értéke és kincse s illő, hogy Lugos városa legalább így fejezze ki kegyeletét a magyar kultúrára emlékeivel szemben.

Jegyezzük meg jól Bireescu polgármester nevét, aki megértő, európai színvonalu magatartásával sokkal többet használ a románság és az állam ügyének mint azok a hazaffyak, akik szobordöntésekkel, felírások levakarásával és az államnelyv kizárólagosságát hirdető táblákkal vélik a lelkek konszolidációját szolgálni.

Városa ma egy kis oázis a türelmetlenség, a felelőtlen acsarkodás gyilkos levegőjű Szaharájában.

KÉT SZOMORU, ZILÁLT ÉLET

A Gáspáryak.

Esetüket ismerjük. Egy adóvégrehajtás alkalmával fegyverüket használták, mire a felháborodott parasztok meglinccelték őket.

Most vizsgálati fogságban ülnék Furlug község földesurait. Holott elmegyógyintézetben lenne a helyük.

Regényhősök, akik öröklött hajlamaik folytán buknak el.

Hogy megértsük borzalmas tettüket, ismernünk kell a Gáspáryak múltját is. A család ember-talaját, melyből kinőtt ez a két szomorú, zilált élet.

Eredetük a Balkán homályában vész el. Egyik ősiük a múlt század elején költözött fel a Bánságba. Palik Uceevnynek hívták és rengeteg vagyonot hozott magával. Eltelmes kereskedő lehetett, aki a napoleoni háborúk alatt és után alaposan megszédte magát. Furlug szörény-megyei községben telepedett meg, hatalmas földbirtokot vásárolt: mintegy négy falu vallotta őt urának. A furlugi kastélyt olasz mesterekkel tervezette, általában sokat adott a külsőségekre. A kastély belső személyzetét egyenruhába bujtatta, fegyverekkel látta el őket és úgy élt, minthet valami középkori oligarcha. Földbirtokain kívül rengeteg vagyona feküdt készpénzben, ékszerekben, városi ingatlanokban és állampapírokból. Lugoson például egész utcákat vásárolt meg.

Az öreg nábob vagyonához mérten nagyon költséges életmódot folytatott. Barátságra került budapesti és bécsi arisztokratákkal, mind a két városban versenyistállót tartott és mulatózásai alkalmával két kézzel szórta a pénzt. Állítólag ő volt az az egykori feljegyzésekben is szereplő ur, aki egyik éjszakai dárídó után pezsgőt rendelt a konflislovoknak, úgyhogy a szerencsétlen állatok egy óra mulva örült randallirozást csaptak s a helyőrségnek katonaságot kellett ki-rendelni megfékezésükre.

Fia egyetlen örököse a közmondást megcáfolva: nagyon messze esett a fájától. Nagyon fűsvény ember volt. Korán özvegyesre jutott s egyetlen lányával teljesen visszavonult életet élt. Halom-számba vásárolta a régi könyveket, ruhákat és fegyvereket, dolgozószobája valóságos lomtár volt. A múltnak élt, lezuhott zsaluk mögött, gyertyafénynél végezte „tudományos kutatásait”. Arany-pénzt bankjegyekre váltotta be és a papírpénzt kedvence könyveibe köttette. A kastély falaiba titkos ajtókat vágatott és felfurcsos szerkezettel záródó rejtkehek-lyeket. Itt tartotta a családi kincseket.

Férj és új családalapító lesz az urasági inasból

Legföltettebb kincsét azonban mégis elrabolták tőle. Lánya ugyanis szerelmes lett egy belső szolgálatot teljesítő Gáspáry Pál nevű szolgagyerekebe s a ragyogó szépségű Palik Uceevny-lány, akinek kezére az előkelő gavallérok egész

serege pályázott, egy napon apja elébe állt, hogy vagy Gáspáry felesége lesz, vagy megöli magát. Az öreg Uceevny hosszas vizsgálkodás után, csak akkor egyezett bele a megalianszba, amikor kiderült, hogy a szerelemnek gyümölcse kezd mutatkozni.

Ezzel a házassággal aztán új fejezet következett a család életében. A Palik Uceevnynek helyét a Gáspáryak foglalják el. A magyar vér azonban nem volt képes lehűteni a balkáni indulatok forrását s a gyerekek, akik ebből a házasságból származtak, nem apjuk, hanem anyasági őseik hajlamaikat és terheltségét örökölték.

A vég kezdete

A nagy vagyon lassan széthullott. Gáspáry Arthur és Pál, de különösen az előbbi, állandó központjai voltak a botránykrónikáknak. Gáspáry Arthur, a furlugi birtokot örökölte, onnan jár be Lugosra hivatalos dolgainak elintézése végett. Különködése nem ismert határt.

A lrgosiak még jól emlékeznek négy-fogatú hintájára, melynek lefüggönyözött ablakai mögött az idősebbik Gáspáry fiú ült vadászkutyája és vadász-fegyvere társaságában.

Híres céllövő volt. Még a háború előtt történt, hogy lövő gyakorlatai közben halálra sebzett egy parasztot. Nagyuri

passziójára súlyosan ráfizetett volna, ha az esküdtszék, mint beszámíthatatlantól nem menti.

Később öccse is kiköltözött hozzá. Kezükön lassan szétporladtak a megmaradt vagyonroncsok, úgyhogy a föllázadt falusi nép 1918-ban már csak értéktelen lim-lomot tudott összeszedni a remélt legendás kincsek helyett.

Az agrárreform aztán a vég kezdetét jelentette. Az óriási vagyon pár hold földre zsugorodott, ezen éltek és gazdálkodtak a Gáspáryak, utóbb már hallatlan nagy szegénységben. Megesett, hogy Arthur napokig egyetlen gumiköpenyben járt, a legnagyobb hidegekben is, valósággal tüntetett szegénységével. Mások bezárkózott a családi kriptába, gyertyagyújtott és napokig imádkozott az össze-takított öltár előtt. Fegyverétől azonban soha nem vált meg. Veszítet is ez okozta. Majd az igazságszolgáltatás fogja kideríteni, miért is röpitett dum-dum golyó György István adótárnok fejébe.

Eddig tart a Gáspáryak története. A modern lelki doktorok bizonyára érdekes anyagot találnának az eset kiellen-zésére. Ókori szomorujáték ez napjaink környezetét átültetve. A végzet mesze szíról indul el, hogy kiteljesedjék az utódok furcsa, tragikus életében...

Kakassy Endre

Tíz év után most derül ki, hogy:

Minisztériumi engedéllyel kaphatnak csak állampolgársági bizonylatot azok az iskolakötelesek, akik 1924 után születtek

Déba, szeptember 14.

Az iskolaköteles gyermekeknek mindaddig nem kell állampolgársági bizonylat, amíg el nem jutottak a középsikolai beiratkozásokhoz. Azok a gyermekek, akik 1924-ben születtek, a négy elemi elvégzése után most jutottak el a liciumi beiratkozáshoz, a szülőknek tehát el kell menniük a polgármesteri hivatalba, vagy jegyzőségekhez, hogy iskolaköteles gyermekük beiratásához kikérjék az állampolgársági bizonylatot.

Nagy meglepetés érte azonban a szülőket, mert kitűnt, hogy — noha ők román állampolgárok és az állampolgársági lajstromba be vannak vezetve, az 1924-ben vagy azután született gyermekük nincsen bejegyezve a lajstromba, tehát formailag nem is román állampolgár és a beiratáshoz szükséges állampolgársági igazolványt nem kaphatják ki.

Tíz év után most derült ki ugyanis, hogy

az állampolgársági törvény elfelejtett intézkedni arról, hogy a lajstrom lezárása után születendő gyermekeket majd vegyék be szintén a román állampolgárságot nyert szülők lajstromába.

Minthogy ez nem történt meg, most ugy oldják meg a kérdést, hogy az illetékes helyi hatóság igazolja a szülő állampolgárságát és ezzel az igazolással a szülőnek kérni kell a minisztériumtól a gyermek utólagos bevezetését, amely eljárás eltart jónéhány hétig és ezenkívül csomó bélyegköltésbe kerül, nem beszélve a kérvényezéssel járó egyéb kényelmetlenségekről is.

Tíz év óta igazán rendezni lehetett volna az állampolgársági kérdéseket. Nemcsak ezt a hiányt kellett volna már rég pótolni, de rendezni kellett volna azoknak az ügyét is, akik különböző formai okok miatt még ma sem állampolgárok, pedig itt születtek, itt élnek és minden joguk megvan ahhoz, hogy elismert állampolgárok legyenek!

Sulyos autóbaleset Bukarest közelében

Bukarest, szeptember 14.

A Plojest-Bukarest között húzódó országúton, Bucova község közelében, egy plojesti autó, amelyben Romanescuné és Vasilescuné urasszonyok ültek és amely egy falusi szekert akart hirtelen kanyarodással kikerülni, az út melletti árokba zuhant és összetört. Az urasszonyokat rendkívül sulyos sérüléseikkel a kórházba szállították.

Nemzetközi kereskedelmi konferencia Belgrádban

Belgrád, szeptember 14.

Szeptember 16 és 21 között nemzetközi kereskedelmi konferencia lesz Belgrádban. Románia képviselőtében Serban Mihály volt kisebbségi államtitkár jelenik meg.

Zealea Codreanu ügyét polgári bíróság tárgyalja

Bukarest, szeptember 14.

A hadbíróház határozott az ismeretes vasgárdista incidens ügyében. Kimondották, hogy a hadbíróház nem illetékes Zealea Codreanu nagánklásértési ügyének letárgyalására és az iratokat áttették a polgári bírósághoz. Zealea Codreanu, mint emlékeztetés, több hívével erőszakkal benyomult Gheorghide diák lakására, hogy felelősségre vonja az ellene szőtt összeesküvésekért.

Cotea diák és társainak ügyében, akik a „vezér” meggyilkolására szövetkeztek, még nem kezdődött meg a hadbíróházi vizsgálat.

A frontharcosok nagy ünnepe Budapesten

Budapest, szeptember 14.

Szerda délután Takács Tolnay altábornagy, a magyar frontharcos szövetség elnöke, az ismeretlen Katona sirján elhelyezte azt a hatalmas babérokoszort, melyet a francia frontharcosok küldöttek. Az ünnepélyes mozzanatnál számos előkelőség és gróf Senville őrnagy, francia katonai attasé is jelen volt.

A koszoru francia szallagfeliratának magyar fordítása:

„A francia frontharcosok — a hősi halált halt magyar bajtársaknak”.

A megkoszorúzás után a budapesti és budapestkörnyéki frontharcosok elvonultak az altábornagy és Senville attasé előtt.

Véres merénylet egy okiráltságbeli földbir- tokos és fia ellen

Bukarest, szeptember 14.

Gorneju, Prahova-megyei község határában szerdán éjszaka 4 földműves és 2 parasztszönyv rátámadt Lambăia Costică gazdálkodóra és fiára, kapákkal, botokkal, kövekkel, addig verve őket, amíg eszméletlenül terültek el a földön, azután elmenekültek. A két ájultra vert szerencsétlent, akiket csütörtökön hajnalban találtak meg a járókelők, haldokolva szállították kórházba.

A merénylet kilétét mindeddig nem sikerült megállapítani. Valószínűnek tartják azonban, hogy mind a legtöbb ilyenfajta falusi, éjszakai bosszúállásnak, ennek a merényletnek a hátterében is a mindenható föld utáni éhségből fakadó gyűlölet áll.

Beiktatták Vajdahunyad tanácsát. Tudósítónk jelenti: Megirtuk annak idején, hogy a vajdahunyadi polgármester és alpolgármester megválasztását a nemzetipárti ellenzék megfélemlézte azon a címen, hogy a két város vezetői rokonságban van egymással. A petíciót elutasították és így sor került Brancoveanu polgármester és dr. Rimbasiu alpolgármester beiktatására, valamint a különböző bizottságok megalakítására, a megválasztott tanács tagjából. A tanács az alakuló ülésen a Cserna szabályozásának és több városi közmunkának erőteljes beindítását határozta el.

Nem bírjuk! Nem bírjuk!

Uj kisiparos-mozgalom indult meg Brassóban

Rendkívüli ipartestületi közgyűlés összehívását kéri az égető sérelmek megtárgyalására és akció program kidolgozására

Ha nem jön segítség, teljesen elpusztul az erdélyi kisiparosság

Brassó, szeptember 14.

A kisiparosság egyre szorongatottabb és kétségbeesettebb helyzete arra indította a brassói ipartestület tagjainak egy részét, hogy új mozgalmat kezdeményezzenek az iparos-sérelmek napirendre tűzésére és az orvoslásuk érdekében való küzdelem hathatósabb folytatására. Tegnap délelőtt egy hattagú küldöttség 351 ipartestületi tag aláírásával indítványt nyújtott át az Ipartestület vezetőségének s a beadványban kérte rendkívüli közgyűlés összehívását 30 napon belül.

Kezdeményezésüket az aláírók azzal indokolják, hogy a július 9-én tartott rendkívüli közgyűlésen az időt egészen igénybe vették a napirend adminisztratív jellegű programjait, mint az elnökválasztás, küldöttségválasztás, üdvözlő beszédek, beszámoló és hasonló s ilyenformán nem kerülhetett sor a kisiparosságot sulyosan érintő problémák beható és tüzetes letárgyalására. Az új társadalombiztosítási törvény és az adóztatás kisiparos-vonatkozású kihatásai, ugyancsak a konverzió, a tanoncoktatás és a kontárkodás kérdései pedig mélyreható megvitatást és állásfoglalást követelnek meg, mert az ezekkel kapcsolatos sérelmek orvoslását csak ily módon lehet erőteljesen szorgalmazni. Eppen ezeknek a kérdéseknek kell képezniük az összehívandó új rendkívüli közgyűlés tárgysorozatát.

A küldöttség vezetői hangoztatták, hogy a mozgalom nem irányul az ipartestület vezetőinek a személye ellen, hanem tisztán tárgyi célkitűzésekre irányul. A társadalombiztosítási törvénynek például az a rendelkezése, amely szerint betegség esetén a segéd első heti táppénzt, illetve teljes heti munkabérét a mesternek kell fizetnie, ő pedig betegsége esetén nem kap semmit, valóságos réme ugy a mesternek, mint segédjeinek, mert mindketten csak hátrányát látják. Ha ugyanis a segéd követeli, ki van téve az elbocsátásnak, a mester viszont tönkreteszi általa saját magát. Ezenkívül sérelmes az is, hogy bár most a mesterek és a cselédek is be vannak kényeszerítve a társadalombiztosításba, az orvosi létszám a régi, ami azt jelenti, hogy

a betegségleyezés gyatrabb, mint volt. Ami az adóztatást illeti, most is többnyire

azt az adót rójják ki, amit a konjunktúra éveiben állapítottak meg. A végrehajtás pedig kegyetlenebb, mint bármikor. Egy brassói iparosnak nemrégiben nemcsak a butorát vitték el adóba, hanem lánya kelengyéjét is, hiába igazolta, hogy azt maga a lánya kereste. A fogházak és a tüztöltőtestületek valóságos melegágyai a kontárkodásnak, de mindaddig semmi komoly lépés nem történt ezek megrendszabályozására és az adófizető kisiparosok érdekeinek a hathatós megvédésére.

A mozgalom azt célozza, hogy az ipartestületi élet elevenedjék meg, a kisiparosok tömörüljenek és szálljanak sikra jogaikért. Legyen vége, mondják, annak a tunya állapotnak, hogy az 1500 főnyi ipartestületi tagból csak 100-120 jelenik meg a közgyűléseken s az egész tevékenység küldöttségjárásban merüljön ki. A kisiparosság mai helyzete erőlyes harcot kíván meg, ha nem akar egy-két éven belül teljesen elpusztulni.

A kezdeményezők számítanak az ipartestületi vezetőség megértésére s biznak a javasolt rendkívüli közgyűlés összehívásában, amit az alapszabályok szerint 40 tag is kérelmezhet már.

A marosvásárhelyi vállalkozók és iparosok ujabb ostromot indítottak a városvezetőség ellen

Marosvásárhely, szeptember 14.

Többször beszámoltunk már arról, hogy a marosvásárhelyi városi időközi bizottság összes közmunkáit saját rezsi-ben, a marosvásárhelyi adófizető iparosok és vállalkozók közbenjárása nélkül végezteti.

Megirtuk, hogy ez a mindenképpen káros rendszer, amely semmi előnyt sem nyújt a városnak, fokozatosan lesovasszítja és lerombolja a székely főváros iparosainak és vállalkozóinak, amugyis válságos életlehetőségeit.

Hiába hangoztatták a marosvásárhelyi

iparosok gyűléseiken ennek az antiszociális rendszernek a fonákságait, hiába tiltakoztak értekezleteiken a sérelmek orvoslása érdekében, a marosvásárhelyi városvezetőség nem volt hajlandó megváltoztatni önkényes álláspontját és továbbra is kisemmizte a közmunkákból a marosvásárhelyi önálló iparosokat és vállalkozókat.

A marosvásárhelyi vállalkozók és iparosok azonban tovább harcolnak jogaik és életlehetőségeik kiharcolása érdekében.

Legutóbb hiába interveniált érdekük-

ben a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara is, amelyet hivatalosan megkerestek ebben az ügyben.

Most a marosvásárhelyi iparosság egy lépéssel tovább megy.

Értekezletet akarnak tartani, amelyben ki akarják mondani azt, hogy most már jogos sérelmük orvoslása érdekében küldöttséget menesztenek Bukarestbe.

A marosvásárhelyi iparosság állja a harcot...

És legközelebbi gyűlését, amely szenvedélyesnek ígérkezik, általános érdeklődés előzi meg a székely fővárosban.

Adóárverés ötvennégy kézdivásárhelyi iparos és kereskedő feje fölött

Sepsiszentgyörgy, szeptember 14.

Már többször beszámoltunk arról a kiméletlen adóbehajtási politikáról, mely az utóbbi időkben a Székelyföldön, különösen pedig Háromszék megyében meghonosult. Az az eset azonban, amelyről most szerzünk tudomást, minden eddigi méretet és elképzelést felülmul.

A kézdivásárhelyi adóhivatal ugyanis október hó 23-24 napjaira egyszerre 54 kézdivásárhelyi iparos és kereskedő ellen tűzte ki az ingatlan árverést.

A szerencsétlen emberek elkeseredése annál nagyobb, mert kettő kivételével, valamennyiük adóhátraléka jóval 10.000 lejen alul van s ezt az összeget a most kissé fellendülő őszi keresetükből szándékoztak kifizetni, míg így az árverések fogatosításával valamennyien végső anyagi romlásba jutnak.

A végső elkeseredés szélén álló emberek most a Magyar Párt háromszék megyei tagozatának elnökéhez, Szentkereszty Béla báróhoz fordultak panaszuk-

kal, aki meg is ígérte, hogy érdekükben közbejár a megye pénzügyigazgatójánál s amennyiben itt nem sikerülne az árverések felfüggesztését kieszközölni, a kérést a pénzügyminiszterhez terjeszti fel.

Reméljük, hogy erre a lépésre már nem lesz szükség s a pénzügyigazgató is belátja, hogy az árveréseket nem tarthatja meg, mert ezáltal mindörökre elvesztene 54 értékes adófizetőt.

ASTRA-LUX-MOZGÓ

Megérkezett a szenzációk szenzációja:

A BORZALMAK HÁZA

Főszerepben:

BORIS KARLOFF

(a Frankenstein című film főszereplője) és

GLORIA STUART

Csak erős idegzetűeknek! Megrázó realizmussal rendezett, páratlanul izgalmas slágerfilm. Jobb és izgalmasabb, mint az annakidején óriási szenzációt keltett „FRANKENSTEIN”

„A Rostás“...

Portré-vázlat a bűnügyi nyilván- tartás színteréről

Jól tessék figyelni: nem Rostás, hanem „a Rostás“. Mert a kérdéses cigánydinasztia minden egyes tagjának a neve van olyan fogalom Kolozsmegyében, hogy kijár nekik a megkülönböztetést célzó névelő! Ha valamelyik eldugott megyebeli falucskában pénzhamisítás nyomára jönnek, tüstént ez a tisztas család-név villan át a közönség agyán. Vagyunk így egyes fogalmakkal: a rádiumról a Curie-házaspár neve jut eszünkbe, míg a diktátorokról szólva, teljesen önkénytelenül Mussolinire gondolunk. Pénzhamisítás? Hát persze, hogy „a Rostás“... Valamelyik a sok közül... Mert arról bőven gondoskodott a természet rendje, valamint a szaporaságáról hirhadt nomád-nép, hogy a nevezett „gyanusítottakból“ mindenhová jusson!

Tulajdonképpen a közlekedésügyi baleseteket nyilvántartó statisztikában kellene szerepelniük, mert mindennap karamboljuk van. Legyen hétfő, vagy szerda, ők „egyszer“ összejáratásukba kerülnek a törvénnyel. Ünnepeket sem képeznek kivételt, annál is inkább, mert nekik tűnnek, ha bűnözhetnek! Olykor, jobb és nagyobb szabású dolog hijján, immel-ámmal apróbb kihágásokra fanyalódnak, valójában azonban a pénzhamisítás az, amelyben igazán „otthon vannak“... Más emberekkel kockázatot ez a művelet, Rostáséknál hagyomány... Akár a „pantalló“, vagy a „kiskabát“, náluk ez is apáról-fiúra száll! Nem kétséges, hogy halálos-ágyán valamennyi Rostás maga köré gyűjti purdóit és mindennemű pereputtyját, akiknek meg kell fogadniuk, hogy „megbecsülük magukat“ és pénzhamisítók lesznek...!!

Ezzel szemben viszont javukra kell írni, hogy olyan kivételesen sikerült husz- és száz-lejesekeket gyártanak, amelyekről első pillanatban fel lehet fedezni, hogy hamisítványok... Amióta jelentékenyen megkönnyítik a nyomozó közvegek munkáját. Mondhatnánk úgy is, hogy „összejáratásuk“! Olyan értelemben természetesen, hogy kiki maga mesterségét folytatja... Rostásék hamis pénz fabrikálnak, a rendőrség pedig rájön...

Érdekes játék ez, amely mindkét félnek keszkesedik az izgalmakról... A rendőrségnek, amint nyomoz, Rostáséknak, amint bujkálnak! A játék, bizonyítékok hiányában, vagy azoknak kiegészítése céljából, többnyire felmentéssel, illetőleg szabadlábra helyezéssel végződik, mire megint újra kezdődik minden... A rendőrség nyomon marad, Rostásék pedig bosszorkányos gyorsasággal „visszaesnek“, azaz nyugodtan hazaballagnak, előszedik a sok használatból alaposan megkopott kliséket és „nehéz az élet!“ sóhajjal ismét munkához lát... Persze minden másképp lenne, ha történetesen iparengedélyük volna! Így azonban tényleg nehéz egy kicsit, jóllehet Rostásék munkakedve minden nehézségen diadalmasodik... Szülő nem ver annyiszor gyermeket, vagy a sors sok embert, mint ahányszor Rostásék hamispénzt... Valamint az asszony, szerintük a pénz is verve jó! Már amit ők vernek!

Igaz ugyan, hogy az általuk vert hamispénzt sohasem sikerül amugy igazában „elverniük“, mert mindig rájön a hatóság!

A tábla egyik tárgyalótermében találkoztam minap valamelyik Rostással. Jellemző kiapadhatatlan munkakedvükre, hogy még a „születési tanácsot“ is foglalkoztatják...! Elég abból annyi, hogy ismét felmerült az a bizonyos bizonyítékok kiegészítése, mire Rostás lelkemet ideiglenesen szabadlábra helyezték... Még mielőtt mindez lezajlott volna, kicsit elméláztam Rostáson, akinek arca nemkülönben rostás volt. Borostás. Tényleg különös ez az élet! Más embernek bérlete van a színházi zsölyék valamelyik sorában, Rostáséknak viszont állandóan helyet rezerválnak a vádlottak padján. Nélkülük talán meg se kezdenék az előadást, akarom mondani a tárgyalást...

Hát arról, ahogy ez a Rostás a bírakra nézett, külön cikket kellene kanyarítani! A megszületett bárány irigységében öngyilkos lett volna, ha látta volna! Rostás túltett rajta!

El is bocsátották kegyesen. A folyosón már várta az asszony, akin erősen látszott, hogy néhány nap múltán egy sivalkodó, csokoládé-színű kis pénzhamisítót hoz a világra. Belokarolt emberbe, aki úgy elérzékenyült a viszontlátástól, hogy alig állt a szabadlábán...

Egy pillanat múlva hült helyük volt. Siettek haza, mert egy darabig állt az „üzem“...!!

„Kincses“ város, üres kasszával!

Quo vadis, Kolozsvár?

A multbeli könnyelműségek teljesen lejtőre taszították a város pénzügyi helyzetét...

Kolozsvár csődben van! Így, ahogy mondjuk! Az a kiterjedt épület- és utca-komplexum, amit a Feleki-tetőről olyan előnyösen lehet megfigyelni, mindenestől csődbe jutott, mint valami gyengén menő, végsőket rugó kereskedés...

Üzletek sorsa felett, hisz' annyian vannak hasonló helyzetben, nem érünk rá külön-külön keseregni, ez a szomorú tény viszont, amely arányainál fogva minden eddigi kolozsvári csődnél hatalmasabb, olyan megdöbbentő, hogy irni kell róla!

Kolozsvárt e pillanatban — és alig van remény arra, hogy a helyzet megváltozzék — nincsen üresebb hely, mint a városi pénztár. Amit nem kell szöszörint érteni, mert tisztviselők ugyan ülnek benne, de a napi kiadásokat, vagy éppenséggel egyesek követelését semmiképpen sem tudják folyósítani... Egyre jobban apadnak és enyésznek el a bevételek!

Ezt a körülményt a legutóbbi jelentésében a városi számvevőség is elismerte.

Nem így a városatyák, akik a számvevőség őszinte jelentésének tudomásulvétele helyett a pénzügyi osztály vezetőjét bízták meg, hogy készítsen újabb helyzetjelentést. Hát ha kedvezőbb lesz? De mit csinálnak, ha a második jelentés is hasonló adatokat tár eléjük? Ha valakiről ketten azt mondják, hogy beteg, az illetőnek le kell feküdnie!

Kolozsvárnak, a hajdani „kincses városnak“ azonban nem szabad lefeküdni! Talpra kell állítani, de nem újabb adók árán... A multbeli könnyelműségeknek ugyanis mindig az adófizetők itták meg a levét!

De hát akkor hogyan? Milyen módon? Törjék a fejüket azok, akik a várost idáig juttatták! Mondjanak valamilyen jó tanácsot az új időközi-bizottságnak, amely ilyen gyászos és végzetes állapotokat örökölt tőlük!

A krónikás viszont csak szomorú kötelességének tesz eleget, amikor a „kincses Kolozsvár“ anyagi helyzetének kétségbeesett leromlásáról beszámol az olvasóknak.

Kolozsvári ablak

Milyen előnyös, hogy azt az ismeretlen fiatalembert, akiről irni szándékozom, nem kell egyáltalán lerajzolnom... Mert a kérdéses egyén, amint a történekből megállapítom, olyan nagyképű, hogy életnagyságban megörökített fizimiskája jelen „Lássuk“-omat egészen kitölti, miáltal nem maradna hely egyéb anyagnak...

Magyarázatoképpen szükséges előrebocsátanom, hogy egy Kolozsvárt élő fiatal nyelvtanár, aki a Sorbonne-on szerezte képesítését, néhány soros francianyelvű hirdetést rajzszegeszt ki az Ujságíróklub fekete hirdetőtáblájára... Ablakunk ismeretlen hőse, minthogy mindent jobban tud mindenkinél, az említett kézzelírt és hibátlan szövegbe is belekötött, amennyiben két indokolatlan javítást eszközölt benne, majd gunyorosan az alábbi megjegyzést is odabiggyesztette:

„Nem vagyok „professzor“, de kijelentem!“

A maliciózus megjegyzésben viszont, amely a stilszerűség kedvéért francia nyelven íródott, két vaskos hibát ejtett a fogadatlán korreklor, aki a hirdetés hibátlan szövegét előzetesen rosszra „javitotta ki“.

Amiből kiviláglik, hogy egy kis nagyképűségért Kolozsvárt se mennek egyesek a szomszédba!

Hozzátaolozik még a történethez, hogy a fiatal nyelvtanár az ügyet a maga részéről egy ugyanoda kifüggesztett második cédulával zárta le, amelyen a „fogadatlán“ korrektornak — a szokástól eltérően — nem azt, hanem ingyen nyelvelő órákat ajánlott fel...!

Amiről önképűsége hihetetlenül csak e sorok után értesül, mert a jelek szerint az újabb szöveget nem is értette meg! Ugyanis — hihetetlenül hangzik bár! — a második cédulába már nem javított bele...

Riportok a mellényzsebben...

A vetített antiszemizmus — Híradás a mi külön „perpetuum mobilénk-ről!“ — „Alkalmazottaik érdekében!“ — Őszi tünetek a kolozsvári korzón

Külön riportban emlékeztem meg a multkor arról, hogy a „Cucu“ című helybeli vicclapnak egy ugyancsak kolozsvári román lapcskában elhelyezett rajzos hirdetése milyen ötletesen buzdít az amugyis „felkapott“ antiszemizmusra!

Említettem, hogy a rajzos „reklámon“ tarajos fellegek hátán, a mennyország kapuja mögött, kényelmes karszékekbe süppedve, angyalakkal körülvéve, Szent Péter látható, aki éppen a frissen érkezett Cucut böngészi... Ez a tevékenység annyira mulattatja és oly mértékben leköti, hogy észre sem veszi a nagyorrú, pájesszes, szakállas Kohn-t, aki meggömbölyült háttal, macskaszerűen behúzott karokkal, orvul és alattomosan négykézláb a mennyországba sompolyog...

A kép alatt pedig a következő versike díszileg románul:

„Amikor egy „Cucu“-t kapott
átfutja Péter a lapot,
kacaj, összerogyás van ott...
Kohn pediglen ezzel szembe,
baj nélkül bejut a mennybe!“

Minthogy azonban a kérdéses hirdetést az említett lapban sajnálatosan kevesen láthatják csak, Cucu-éknak az a praktikus ötletük támadt, hogy a nagytömegek részére is hozzáférhetővé teszik. Diapozitívot csináltattak tehát róla, amelyet előadásról-előadásra a tágas befogadóképességű Opera-mozgóban vetíttetnek! Hogy a rajzot azok is lássák, akik azt a bizonyos lapot nem olvassák!

Csak az a kár, hogy a jobbérzésű kö-

„Alkalmazottaik érdekében!“ — hangzik a képeket kíséző szöveg. Egy-egy képnek 50 lej az ára. Nem is sok, ha tekintetbe vesszük, hogy a gázokozta fék-lyek nem szürkén, hanem eredeti piros és lilás színekben tündökölnék! Inkább ott van a bibi, hogy az ördögöt minduntalan a falra festik!...

A lassanként beállító őszre nemcsak abból lehet következtetni, hogy a diákok egyre sűrűbb rajokban lepik el a korzót, hanem abból is, hogy egyre több színész tűnik fel szerződöttes reményben Kolozsvár utcáin... Mint a költő mondja: „koncessziók hullása idején...“ Az ismertebbek közül sokan állítólag más városba szerződtek, az ismeretlenekek viszont ezuttal sincsenek vérmesebb reményeik! Általában szerződésekről, illetőleg szerződöttesekről feltűnően és fájdalmasan keveset lehet hallani! Szószaporítás lenne ismételtlen leszögezni, hogy rájár a rud az erdélyi magyar színészetre!!

KERTÉSZ MÁRTONNÉ

Egyike azoknak a kolozsvári uriaszónyoknak, akik minden idejüket a jótékonyágnak szentelik. Kertész Martonné, aki évek hosszú sora óta dolgozik fáradhatatlanul az emberbaráti ügyek érdekében, sok fellepitett és állandóan támogatott nincstelen gondol hálás szeretettel.

„Adtál Uram város- rendezést, de nincs köszönet benne...!“

Az időközi bizottság ugyanis a fejébe vette, hogy várost rendez... Miért nem Ha Reinhardtnak szabad szindarabot rendezni, az interimárnak sem lehet a saját hatáskörében ilyesmit megtiltani!

Kezdte pedig azzal, hogy a télen, nyáron, tavasszal és ősszel egyaránt hepehupás Timár-utca ázfaltot rakatott. Ami még nem lenne baj, de az aszfalt helyéről kihányt földet „zum Ttrutz“ az utca közepén hagyták, nyilván abból a célból, hogy a rövidesen beálló ősz kövő télen a timárutcai gyermekeknek ne kelljen ródli-pályáról gondoskodniuk! Avagy a jelzett utca házainak ablakain kikandikáló polgároknak akartak kedveskedni, hogy bár hepehupás, de megszokott síkság helyett hegyes-völgyes panorámában gyönyörködhesselek?!

Akárhogy is legyen, az embert nemcsak a földhanyás környékezi, valahányszor a kérdéses utcában megfordul, intézkedést kérünk! Mert a timárutcai lakosokat is úgy nyuzzák adóval, mint ha az illetékes közegek az utca nevét viselnék!

Ugyanitt említjük meg azt az indokolatlan városrendezési ténykedést is, hogy a Fellegvári-Ujtelepnak a Lépcső-utca vezető átjáróját, minden külön értesítés helyett elzárták, mint valami bűnöst... Pedig a jelzett utcácska nem vétett a városnak semmit! Annál többet vétett az elzárás a környékbeli lakosoknak, akik utjukat ezután csak hatalmas kerülővel, az Erzsébet-utcan keresztül tudják lebonyolítani! A Lépcső-utca vidékén ezáltal, hogy stilszerűen monduk, fokról-fokra nehezebb a járókelők közlekedése!

A lakosság panaszát, mi viszont nem kerülő uton, hanem itt közöljük az illetékesekkel!

Nagy baj van!

A BETÖRÉS IS A ROSSZ SZAKMÁK KÖZÉ SOROZHATÓ

Maksai Feri, az országszerte ismert betörő, megmagyarázza a szakma hanyatlásának különös okait, amelyek szintén a válságban gyökereznek

Szatmár, szeptember 14.

Beszéljünk egyszer talán a betörővel. Kérem, mélyen tisztelt Olvasó, ne firtassa el az orrát. Ez a betörő is ember és ez a betörő is valamikor még az úgynevezett tisztességes emberek sorába tartozott. Adófizető volt, törvénnyel, állammal, társadalommal és az összes hozzátartozókkal ápolt a jóviszonyt, politizált és dolgozott.

Azután egy napon arra ébredt, hogy nincs mit enni.

Volt Ön már éhes, tisztelt olvasó? Mert ha nem volt, akkor hiába olvassa el százszor is Knut Hamsun és George Fink könyveit. Könyvből nem lehet megismerni ezt az érzést. Könyvből nem lehet megismerni azt a maró fájdalmat, azt a tehetetlen dühöt, azt az ájult kétségbeesést, amit az éhség jelent.

Ez a betörő, akivel most beszélek és akit Maksai Ferencnek hívnak, valamikor iparos ember volt. Volt. Most a rendőri riporterek úgy írják róla, hogy „Erdély legveszedelmesebb betörője”. Nagyváradon fogták el, most áthozták Szatmárra, mert itt is elkövetett egy sereg betörést. Innen majd Temesvárra viszik és Aradra. Valóságos körutazást csinálnak végig vele.

Mindenestre egy kis tulás az a díszítő jelző, amelyet a rendőri riporterek ráírtak. Nem hiszem, hogy ez a szelíd-képi Maksai, akin háromnapos szakáll és a kihallgatások látható emlékei vannak, valóban Erdély legveszedelmesebb betörője lenne.

Maradjunk csak egyszerűen a szónál: betörő.

Abból el, hogy idegen lakásokba furakodik be, összeszedi, amit ott talál és nyolcad vagy tizenhatod áron eladja azoknak a korrekt gentlemaneknek, akiket soha sem sikerül megtalálni és akiket a törvény egyszerűen orgazdának titulál.

Az ut, amit Maksai Ferenc a betörő-pályáig megfutott, egyszerű és sablonos. Iparos volt. Nem volt munkája. Egy darabig éhezett, aztán lopott.

Ennyi az egész. Rövid és drámai, mint egy ballada.

Lopni nehéz. Így mondja Maksai Ferenc, de mit csináljunk. Az embernek a mai rossz viszonyok között még a nehéz munkától sem szabad visszariadni. Mindenestre nehezebb betörni, mint — mondjuk — hordót csinálni, kopersőt gyalulni vagy főkönyvet vezetni. Többet is kockáztat az, aki a betörői pályát választotta élethivatásnak.

A betörő, akit az utóbbi hetek utazásai és rendőrségi „eszmecseréi” szemléltethetnek megviselek, kissé bágyadtan, de meggyőzően adja elő a mesterség panaszait. Mert itt is panasz van, csak itt nem a zugirások vagy a kuzuslók ellen panaszok, hanem a repülő-biztonságokkal van bajuk, hanem a rossz viszonyokkal.

Tegyük fel kérem — mondja szakaszrúen és finoman, mint egy stílusos betörőhöz illik —, hogy végre meg van a „terep”. Hosszu és alapos munka, amíg az ember előkészíti a betörést. Napokig, sokszor hetekig kell ácsorogni, amíg az ember megszerzi a pontos helyrajzot. Tudni kell, hogy melyik ajtó hova nyílik? Van-e kutya a házban? Tartanak-e otthon revolvert? Vagy nincs-e valamelyik ajtón biztonsági lakat, betű-zár, csupa ellensége a mesterségnek. Ismer-ni kell a házbeliek szokását. Mikor mennek el hazulról és mikor jönnek vissza? A cselédnek van-e kedvese és mikor szokta meglátogatni? Olyan bonyolult és nehéz munka ez, mint egy haditervelkészítés. Amikor ez megvan, el kell határozni a betörést. Ehhez társ is szükséges, aki „falaz”, vagyis lesben áll, míg én benn dolgozom. A társ, vagy ahogy mifelénk mondják, „a haver” kiválasztása rengeteg emberismeretet igényel. Bátornak kell lenni, kitarónak, ébernek és szemfülesnek. És ha már talál is ilyet az ember, még mindig nincs biztosítva, hogy a haver nem köpi-e be, vagyis nem árulja el? Az utóbbi időkben olyan rosszak a gazdasági viszonyok, hogy a „haver” rendszerint nincs megelégedve a zsákmány rácsos részével.

Ilyenkor zsarolni kezd. Ha nem adok neki ennyit és ennyit, hát feljelent. Most már két eset van, az ember vagy fizet, vagy elnémitja a partnert. Az igazi betörő azonban nem szennyezi be a kezét az „elnémitással”, hát inkább, kénytelen-kelletlen fizet. Néha az is megcsik, hogy rá kell fizetni egy-egy rosszul sikerült betörésre.

— És ha már sikerült megfelelő „haver” találni, jön a betörés. Pénz a legértékesebb helyen van. Nem tartanak pénzt otthon az emberek, nyilván nincs nekik. Mert nem igaz az, hogy a jó betörő elől a pénzt el lehet dugni. Tájékozottabbak vagyunk mi és leleményesebbek, mint a vámosok. Pontosan ismerjük azokat a

helyeket, ahova a pénzt el szokás dugni. A tulajdonos csak másnap vakarja a fejét, hogy hát honnan is tudta meg az a fránya betörő, hogy a matrac aljába vagy a lexikon lapjai közé dugtam azt a néhány darab ezrest? Egy kis pszichológia az egész és a modern betörőnek ma pszichológusnak is kell lennie.

— Pénz tehát nincs, de van ékszer. Persze, főleg inkább csak ezüst. Évőeszközök, a szerviz, amit még nem tettek a zálogba, egy-két ezüst-kazetta és ruha.

— A legnehezebb a holmi értékesítése. A rendes orgazdának tudják, hogy lopott holmit árulunk és kihasználják a helyzetet. Egy ezüst évőeszközt, amely még a mai rossz viszonyok között is

megér 6—7000 lejt, nem adnak többet 7—800 lejnél. És nem adhatjuk el idegennek. Mert ki vagyunk téve annak, hogy az első kísérletnél lefognak bennünket.

Maksai Feri huszrendbeli betörésért ítéltek majd el. Érték szerint több száz ezer lejnyi holmit lopott. Noteszből, a mely főkönyve és mérlege is egyuttal, pontosan megmondja, hogy az egészért, részletekben hateret lejt kapott.

És kapni fog legalább két esztendő. Két hónapig „dolgozott” a betörésen. Egy hónap alatt három ezer lejt „keresett”. Körülbelül annyit kereshetne, mint egy állásban lévő iparos-segéd.

Ha, mint iparos-segéd el tudna helyezkedni.

De, mert nem tud, kénytelen ujságíróké lépni elő én mint „Erdély legveszedelmesebb betörője”, megkeresni a hav háromezretet...

Ma már betörőnek sem érdemes lenni. Ezzel a rezignált sóhajjal bucsuzik el és bágyadtan, pénztelenül megy a börtön felé, amely sok esztendőig otthona lesz.

Rossz szakma ez is. Éppen olyan rosszul fizetett, mint legkérlelhetlenebb ellenségé: a rendőre.

Nagy baj van akkor, amikor már betörni sem érdemes.

Baradlai László

Felakasztásra ítélték a semmeringi háromszoros rablógyilkost

Halálfelelmében a kötélnyoma eleve kiülközt a nyakán

Bécs, szeptember 14.

A rögtönítelő bíróság csütörtökön déli 1 órakor mondott ítéletet Fleischer József 26 éves segédmunkás, a semmeringi háromszoros rablógyilkos bűnperében. Mielőtt a vádbeszédre került volna a sor, Ausländer védő kérte, vizsgáltság meg a vádlott elmeállapotát, mert nyilvánvaló, hogy nem beszámítható és így nem lehet elítélni. A bíróság az indítványt elutasította.

Bauman ügyész kiemelte, hogy Fleischer nem csupán háromszoros rablógyilkos, hanem kéjgyilkos is. Ilyen közveszélyes ember csak kötelei érdemel. Amikor a védő a vádbeszédre válaszul védece fel-

mentését kérte, a hallgatóság általános derűtségre fakadt.

A statáriális bíróság Fleischert kötélnyommal halálra ítélte. Lang hóhér rögtön készenlétbe helyezkedett és három óra elteltével végre is hajtotta az ítéletet.

A rablógyilkos szerda estig borzasztóan irtózott a haláltól és iszonyával kapcsolatban az orvosok igen érdekes megállapítást tettek. Idegizalmában Fleischer olyan erősen érezte nyakán a kötelet, hogy annak nyoma eleve kirajzolódott a nyakán. Ez a nyom aztán csütörtökön reggelre elhalványult, annak jeleül, hogy a rablógyilkos már beletörődött felakasztásába.

LEGUJABB

LENGYELORSZÁG FELRUGTA A KISEBBSÉGVÉDELME

A Népszövetség közgyűlése csütörtök délután helyett Beck lengyel külügyminiszter kifejezett óhajára már délelőtti ülést tartott, amelyen Beck óriási feltűnést keltő bejelentést tett. Kifejtette, hogy a lengyel kormány már évek óta kéri a kisebbségi jogvédelem kiterjesztését azokra a nemzetiségi államokra is, amelyekre nézve a párisi körkörös szerződés nem tett kötelezővé. A bizottság már tárgyalta is, most azonban elutasították. Lengyelország ezzel kapcsolatban kénytelen lesz megszűnni, hogy a Népszövetség jelenlegi kisebbségi jogvédelme elégtelen és igazságtalan. Ez a helyzet kivételést jelent és ennélfogva nem tartható fenn tovább. E bejelentés után a lengyel külügyminiszter váratlanul nyilatkozatot olvasott fel, amely még nagyobb meglepetést keltett. Eszerint a lengyel kormány megvárja, milyen választ ad a Népszövetség? Ha ez pozitív lesz, úgy Lengyelország kész közreműködni az új általános nemzetközi tervezet kidolgozásában, de addig is, míg az általános és egyetemes kisebbségvédelmi egyezmény elkészül, a lengyel kormány nem ismeri el a mostani kisebbségi jogvédelmi eljárás intézkedéseit és álláspontját mellett kitart mindaddig, amíg az általános kötelező egyezmény létre nem jön.

Ez az állásfoglalás — ugymond — nem irányul a lengyelországi kisebbségek ellen, amelyek ezután is teljes mértékben élvezik a lengyel alkotmány alapján az összes jogokat, úgy nyelvi, mint faji és felekezeti tekintetben. Helyzetük semmiben sem változik, mert ezután is egyenlő elbánásban részesülnek a többségi nemzettel.

Népszövetségi körökben élénken tárgyalják a lengyel nyilatkozatot, amely gyakorlatilag azt jelenti, hogy Lengyelország nem hajlandó többé megjelenni a Népszövetség tanácsa előtt, amikor ez ellene emelt kisebbségi panaszt tárgyal.

A kisantant külügyminiszterei délután öt órakor, a Balkán-egyezményt aláíró államok külügyminiszterei pedig 7 órakor összeültek, hogy megtárgyalják a Szovjet felvételének ügyét és az osztrák kérdést.

Madgearu is tervbe vette a belföldi kölcsönt

Madgearu volt pénzügyminiszter nyilatkozatot adott a fővárosi sajtónak, amelyben kijelentette, hogy a nemzeti-parasztpárt konstancai tanulmányi ülésén előadott pénzügyi tervét a lapok részben hibásan értelmezték, illetve elferdítve közölték. A volt pénzügyminiszter nyilatkozatában többek között ezt mondta:

— Azt irták rólam, hogy ellene vagyok a belföldi kölcsönnek. Ez az állítás nem felel meg a valóságnak. A belföldi kölcsön kibocsátásának terve az én pénzügyi tervezetemben is szerepelt.

Az őszi érettségi

A közoktatásügyi minisztérium legújabb rendelete értelmében az őszi érettségi vizsgák szeptember 20-án veszik kezdetüket.

Marad az országos cenzura

A csütörtök délelőtti minisztertanácson elhatározták, hogy bár az osztrák állapottól újabb hat hónapra csak öt város részére hosszabbították meg, a cenzurát az ország egész területén tovább is fenntartják.

Elkobozták a georgisták lapját

A fővárosi lapok jelentése szerint a belügyminisztérium elkoboztatta a Miščarcs csütörtökön délutáni számát, állí-

tólag amiatt, mert teljes terjedelmében közölte Bratianu György Jasiban mondott beszédét. Ez a beszéd pedig hivatalos felfogás szerint a közrendet és nyugalmat zaklató kitételeket tartalmazott.

FELTÜNELI VISZKETEGBŐL SZINLELT GYILKOSÁGOT

A budapesti Rákóczi-utj véres lakás rejtőlyét a rendőrség tisztázta. Treplán egyik barátja szerint a hentessegéd, aki feltűnési viszketegségben szenved, pár nappal ezelőtt elhatározta, hogy gyilkossági helyszínt rendez és szándékosan gyanuba hozza magát, csak-hogy a nyilvánosság előtt szerepelhessen. A rendőrorvosi vizsgálat megállapította Treplánról, hogy elmebeteg, sőt az is kiderült, hogy egy ízben már elmeegógyintézetben volt.

Ki fedezte fel?...!

Páris, szeptember 14

Nemrégiben az európai sajtó napokon keresztül Brehmer dahlemi orvostanár nevétől visszhangzott. Az orvostudomány évtizedek óta a rák kórokozójának kimutatásán fáradozik, úgyhogy a gyakori áleredmények után érthető volt a nagy lelkesedés, amellyel Brehmer tanár felfedezését mindenfelé fogadták. A tudományos világ azonban most is leplezetlen kétkedéssel fogadta a Németországából nagydobra vert híreket és nem hitt az orvostudomány egén feltűnt új csillag valódiságában.

A rák kórokozójának felfedezése után néhány nappal tényleg jelentkezett is egy francia tudós, Révéls Lajos doktor, aki a felfedezés elsőbbségét magának követeli. Állítása szerint ő a párisi tudományos akadémián, már 1933 július 31-iki előadásában kimutatta, hogy hosszas kutatási eredményeképpen sikerült megtalálnia a rák kórokozóját. Később, 1934 január 15-én és július 9-én, ismételt előadásokon számolt be a rák kutatás és gyógykezelés terén elért eredményeiről. Jelenleg Révéls tanár Strassában dolgozik, ahol egy olasz mecénás jóvoltából, külön laboratórium áll rendelkezésére. Teljes elvonultságában, tudományos kutatásainak él és mindezt ideig nem tartotta észszerűnek féltedményeivel a közönség elé lépni. Brehmer feltűnése kényszerítette ki a francia tudóst elvonultságából, aki már ki is jelentette, hogy állításainak igazolására rövidesen Párisba utazik, hogy ott a tudományos világ előtt bizonyítsa be igazát és mutassa be rákbetegség elleni szerumának gyakorlati jelentőségét.

Az inyesmester szakács-könyve

Kétszáz kitűnő befőzési recept a háztartási konzerv-készítés minden fajtájából. Ez a hatalmas kötet, összesen 2500 étel és ital készítését írja le. Ára csupán 144 lej. Portó 20 lej. Utánvételt 170 lejbe kerül. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

SPORT

Lázás készülődés a Nemzeti Bajnokság B-csoportjának indulása előtt

Csak a kolozsvári CFR. nem nevezett, maga helyett a KAC-ot ajánlotta — Megállapították a „minimumokat”

Bukarest, szeptember 14.

A Nemzeti Bajnokság B-csoportjába kijelölt harminc csapat mind beküldte hozzájárulását. Egyedül a kolozsvári CFR nem akar részt venni a bajnokságnak és maga helyett az érdekes kolozsvári egyet, a KAC csapatát ajánlotta. Amíg a helyzet nem végleges, addig sorsolni sem tudnak. Kérdéses ezek után, hogy most vasárnap megkezdődhetnek-e a küzdelmek.

A nemzeti bajnoki bizottság egyébként megállapította már a „minimumokat” vagyis azt az összeget, melyet egyik városbeli csapat a másiknak kell fizessen utiköltségének biztosítására. Ezek a következők:

1. CSOPORT

Bukarest—Brassó 7000, Bukarest—Ploesti 3000 Bukarest—Konstanca 8000, Brassó—Ploesti 5000, Brassó—Konstanca 10000 Ploesti—Konstanca 9000.

2. CSOPORT

Temesvár—Resica 4500 Temesvár—Krajova 9000, Temesvár—Lugos 3000, Temesvár—Petrozsény 10.000, Temesvár—Arad 5000, Resica—Krajova 12000, Resica—Lugos 6000, Resica—Petrozsény 14.000, Resica—Arad 7000, Krajova—Lugos 8500, Krajova—Petrozsény 7000 Krajova—Arad

10.000, Lugos—Petrozsény 9000, Lugos—Arad 5000, Petrozsény—Arad 11.000.

3. CSOPORT

Kolozsvár—Szatmár 6000, Kolozsvár—Nagybánya 6500, Kolozsvár—Nagyvárad 5000, Kolozsvár—Beszterce 6000, Szatmár—Nagybánya 3000, Nagybánya—Nagyvárad 5500, Nagybánya—Beszterce 6000, Nagyvárad—Beszterce 8000, Szatmár—Nagyvárad 4000, Szatmár—Beszterce 6000.

4. CSOPORT

Nagyszeben—Gyulafehérvár 5000, Nagyszeben—Marosvásárhely 8000 Nagyszeben—Dicsőszentmárton 4000, Nagyszeben—Medgyes 3000, Gyulafehérvár—Dicsőszentmárton 5000, Gyulafehérvár—Marosvásárhely 7000, Dicsőszentmárton—Medgyes 2000, Marosvásárhely—Medgyes 6000 Gyulafehérvár—Medgyes 3000, Dicsőszentmárton—Marosvásárhely 200.

5. CSOPORT

Csernovic—Galac 10.000, Csernovic—Bacau 7500, Csernovic—Jasi 7500, Csernovic—Kisenev 9000, Csernovic—Braila 10.000, Galac—Bacau 7000, Galac—Jasi 8000, Galac—Kisenev 10.000, Galac—Braila 2000, Bacau—Jasi 6000, Bacau—Braila 7000, Bacau—Kisenev 8000, Jasi—Kisenev 5000, Jasi—Braila 8000, Kisenev—Braila 10.000.

504.000

— ennyi néző nézte végig az idén a Közép-európai Kupa mérkőzéseit. És pedig:

Ausztriában	161.000
Csehszlovákiában	121.000
Magyarországon	103.000
Olaszországban	100.000
Semleges pályán	20.000

Tehát éppen a győztes olaszoknál volt a legkevesebb néző.

A góllövő listán a magyar Sárosi és az olasz Reguzzoni vezet 7—7 góllal.

A legtöbb gólt a Bologna lőtte. Számszerint 22-at.

A Közép-európai Kupa eddigi győztesei: 1927: Sparta, 1928: Ferencváros, 1929: Újpest, 1930: Rapid, 1931: Vienna, 1932: Bologna, 1933: Ausztria, 1934: Bologna.

Eddig tehát csak a Bologna győzött kétszer. Nemzetek szerint az olaszok, magyarok és osztrákok 2—2 alkalommal, a csehek egyszer győztek.

Csütörtök este tárgyalja a futballszövetség elnöki tanácsa a TAC fellebbezését.

Lemondották a spanyolok őszi, budapesti válogatott szereplésüket. Helyet-

Követlenül kimondottan eredeti OLLA-t, mely évtizedek óta elismert és vezérlő minőségű!

tük valószínűleg a német válogatottat hívják meg.

Ökö vívás

Egyre jobban erősödik a barátságos viszony Románia és Magyarország ökölvívóköréi között és valószínű, hogy ezen az uton helyreáll a sportérintkezés a két ország sportélete között is. A magyar ökölvívószövetség most küldötte el Berlinbe az október elején eldöntésre kerülő magyar—német amatőr mérkőzésre javasolt bírót. Köztük két román — Antoniu és Savescu bírót — is ajánlja. A magyar ökölvívó szövetség sportszerű figyelemre nagyon jó hatást tett Bukarestben.

Birkózás

ROMANIA BIRKOZÓ BAJNOKSÁGAI BEFEJEZŐDTEK

Bukarestben. A részletes eredmények:

Légsúly (56 kg-ig) 1. Horváth II. Vulturii Textila Lugos. 2. Weber II. Olympia CFR Szatmár. 3. Toma UDR Resica.

Pehelysúly (61 kg-ig). 1. Kenéz Szatmári Törökves. 2. Horváth I. VT. 3. Konecsnik UDR.

Könnyűsúly (66 kg-ig). 1. Borlovan VI. 2. Sipos OCFR. 3. Léway Nagyvárad Törökves.

Középsúly (72 kg-ig): 1. Bati Bukaresti CFR. 2. Weber I. OCFR. 3. Lázár VT.

Középsúly (79 kg-ig): 1. Oroszi OCFR. 2. Kakas Temesvári CFR. 3. König Praha, Ploesti.

Kisnehézsúly (87 kg-ig): 1. Schwirzenbach UDR. 2. Onaka Temesvári CFR. 3. Balogh VT.

Nehézsúly (87 kg-on felül): 1. Susaba Temesvári CFR. 2. Siste UDR. 3. Savescu Bukaresti Munkás Sportegylet.

Csapatversenyben: 1. Vulturii Textila Lugos 10 pont. 2. Olympia CFR 9 pont. 3. Temesvári CFR 7 pont. 4. UDR 7 pont. 5. Nagyvárad Törökves 4 pont. 6. Bukaresti CFR 3 pont. 7. Praha 1 pont és 8. Sportul Muncitoresc 1 pont.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismétlésekor 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Témplányt nem adunk.

Vétel-eladás

Hotel Palace, Predeal, kiadó vagy eladó igen előnyösen 50 butorozott szoba, hall, vendéglő, központban, elsőrangú fekvésben. Cim a fenti szállodában. 14371

Eladó belvárosi bérház! 13 szobával, évi jövedelemmel. Bővebbet naponta 4—6 óra között portásnál, Braşov, Hosszu-utca 9. 14545

Hidraulikus olajprést és egy 21. „Ganz”-hengerezéket keresek vételre. Eladók 50 HP. indukált félstabil gőzgépet. Készítők díjazom. Ing. Elias Győző, Timişoara IV. Bulev. Duca 27. 14337

Keresünk megvételre jó állapotban levő írógépet. Ajánlatok „Castel” jellegű a kiadóra. 14616

Fajtiszta, gyönyörű szenthermánhegyi kutyakölykek eladók, Vajna Olga, Str. Regele Carol 9. Brassó. 14664

Állást keres

Szesszifogépész nagy gyakorlatú állást keres. Eder Károly, Zsibou. 14668

Állást nyer

Fényképészegéd azonnali alkalmazást kaphat Csikszederán. Ajánlatokat a csikszederai fiókiadó továbbítja. 14681

Fazakas-műhelyben 1—2 jó korongos, állandó munkára kerestetik. L. Wilhelm, Sibiu, Strada Zidu Nou 2. 14698

Keresek fűzőkészítőket, ki önállóan dolgozik. Cim: 14689. szám alatt a brassói kiadóban.

Lakás

Két nagy utcai szoba, különbejárattal és előszobával kiadó. Irodai célokra igen alkalmas. Brassó, Kórházszor 12.

Vegyes

Fölveszek 3—4 iskolásfiányt vagy fiút teljes ellátással, oktatásban részesítem. Cim: Szabó Istvánné, Brassó, Cenkalja A/26. 14638

FIAIALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv. stb. Ára színes borítóval 30 lej.

Gyenge férfiak-

nak bementve küldöm szabadalmazott szennzációs találmányomat ismeretű könyvemet. Cim: „Patent 601” Cluj (Kolozsvár) 1. sz postafiók.

Parketta

GROSS PETER nél, parkettgyártó, Feketehalom lerakva, vagy lerakás nélkül Megrendelhető Feketehalom telefon 15, vagy Zeides keféüzletében. Fekete utca

Perfekt gépirónót keressünk

néhány heti kisegítő munkára Gyorsírók előnyben. Brassói Lapok kiadóhivatala Brassó.

Biri neni

szakácskönyve a legjobb és mégis a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100— lej. Postán utánvétellel szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

A gyümölcs és zöldségfélék értékesítése, elartása és konzerválása

Írta: BUCHTA VIKTOR

— 74 ábrával, 264 oldal — Ára 120 lej.

Sajt és vaj gyártás

Írta: ÉLTETO JÓZSEF

30 ábrával, — Ára 120 lej.

Kaphatók a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu utca 56—58 az udvarban

ELEKTROTECHNIKAI

ZSEBKÖNYV

1934-İK ÉVI KIADÁS

Írta: Molnár János okleveles gépészmérnök. Tartalmazza a gyakorlatban előforduló összes elektrotechnikai ismereteket. — 370 oldal 460 ábrával. — Ára 264 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában. Brassó, Kapu-utca 56—58

Iskolai és intézeti felszereléseket a legolcsóbban kapja

KERTÉSZ

TESTVÉREKNÉL,

Brassó, Kapu-u. 26.

ÁRJEGYZÉK:

	LEJTŐL
Háromrészes matrac - - - -	550
Intézeti paplan. gyapjuba töltve	350
Paplanlepedő I-a minőség - -	85
Alsólepedő - - - - -	55
Párnának való vászon - - -	19
Pepita mosóanyag - - - -	19
Pepita szövet, 100 cm széles	39
Cheviot szövet - - - -	49
Tiszta gyapjú pouplin - - -	85
Barchend - - - - -	33
Tenisztanél - - - - -	18
Patentharisnya - - - -	9

LEGJÁRÓBB DIVATÚ KÜLFÖLDI DIFTINÉK NAGY VÁLASZTÉKBAN

Pulloverek, minden egyéb költőruha, zefírek, oxfordok és számtalan fel nem sorolható cikk nagy választékban!

A megtekintés nem kerül pénzbe, mert áruinkat vetélkedőzettség nélkül is szívesen bemutatjuk.

Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember?

Írta: Dr. Lukács Pál főorvos.

Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbetegségekben szenvedők részére. Ára 78.— lej.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Az Uzoda-utca (str. Patriarch Miron) 9 sz. alatti 12 szobából és melléképületekből álló lakóház, 20 boxos garázs, kert és udvar t. hó 15-én d. e. 9 órakor az igazságügyi épület földszinti 12-ik számú szobájában nyilvános bírói árverésen

eladásra

kerül. Kikiáltási ár L. 2.000.000 Felvilágosítást nyújt a Brassói Általános Takarékpénztár.

Ön mint kereskedő tudja

Egy biztos és jó nyereséget hozó tőkebefektetés Románia mai felfelé-törő ipara által adva van.

Ipari telepek, melyek éjjel-nappal dolgozhatnak, megfelelő forgótőke hiányában nem bírják a hasznosítható lehetőségeket kihasználni.

Ha Ön egy ilyen haladó szellemben vezetett erdélyi textil vállalattal (alapítási év 1883), mely megfelelő biztosítékot is nyújthat, egy-két millió lej forgótőkének befektetésével összekötésbe ohaít lépni, írjon „Minőségvállalat 1219” jelge alatt e lap kiadóhivatalába.

Tegye meg mielőbb, mert minden elvesztett nap, utabb nyeresémylehetőségek elmulasztását jelenti.